

Gratz, Blecha in Mock o Neue Burg

V zadevi velikovške Neue Burg, kjer slovenske skupine ne smejo nastopati, sta državna poslanca Smolle in Wabl postavila predsedniku državnega zbora Gratzu, zunanjemu ministru Mocku in notranjemu ministru Blechi parlamentarno vprašanje. Sedaj so Gratz, Mock in Blecha pismeno odgovorili. Vsi trije se ne čutijo pristojne za Neue Burg, ker „spada to v kompetenco občine“. Blecha tudi poudarja, da je pristojna instanca za pritožbe deželna vlada. Na vprašanje, ali se ujemajo sklepi velikovškega mestnega sveta s statusom „evropske občine“, pa je Mock odgovoril, da ta status pravno ni definiran in da si lahko vsaka občina sama da ta naziv.

Sicer pa nihče od vladne trojice ni kritiziral velikovškega sklepa. Njihov molk pove vse.

Deželna vlada trdi, da so Slovenci sami zahtevali ločevanje

Kaj sta NSKS in ZSO 1980 res zahtevala?

Koroška deželna vlada je poslala medijem faksimile iz memoranduma obeh slovenskih osrednjih organizacij o šolstvu. Ta memorandum, napisan leta 1980, predvideva vrsto reformnih predlogov naših učiteljev. Sedaj skušajo koroške stranke dokazati javnosti, da smo se koroški Slovenci leta 1980 izrekli za delitev po jezikovnih kriterijih

Valentin Vauti mdr. piše: „Prvič je treba ugotoviti, da so leta 1980 znižali število otrok v enem razredu na vseh avstrijskih ljudskih šolah. Nova uredba se je glasila: „Število otrok enega razreda naj ne presega 30 (prej 40) in naj ni nižje

kakor 10 (prej 20).“ Ta ureditev velja še danes! Ta ureditev pa v nobenem oziru ne upošteva situacije na dvojezičnih šolah, ki je postala s šolsko ureditvijo iz leta 1958/59 še posebno težka. Zlasti (Dalje na 9. strani)

že pri številki osem ter za številko 24 v zvezi z maksimalnim številom razrednih otrok. Bivši ravnatelj LŠ Božji grob, višji študijski svetnik Valentin Vauti, je kot priznan šolski strokovnjak v „Kleine Zeitung“ obrazložil, kaj memorandum Narodnega sveta koroških Slovencev in Zveze slovenskih organizacij dejansko vsebuje.

Tednikov komentar

Dr. Matevž Grilc je dal reporterju ORF-a intervju. Intervju na žalost ni bil objavljen v celoti, manjkale so nekatere bistvene pasaže. Zato je tudi nastala gotova zmeda.

To je ena stran medalje.

Druga stran: Grilc je v intervjuju izrekel svojo pripravljenost, najti z vla-

Več demokratičnosti

do skupno rešitev. Skupna rešitev na podlagi vmesnega poročila zvezne komisije, ne pa pedagoškega modela. Kajti, kakor mnogi drugi, je tudi dr. Grilc prepričan: taka skupna rešitev (ali „kompromis“) z vlado je boljša kakor uvedba pedagoškega modela.

Nekateri Slovenci ter njihovi prijatelji tega ne tolerirajo. S kljukastim križem so demonstrirali: samo mi imamo prav; kdor pa tega ne verjame, je „izdajalec“ ter „proti enotnosti“.

Od raznih pripadnikov večinskega naroda pričakujemo več demokratičnosti. Potrebna zahteva.

Toda: kdaj bomo našli tudi pri nas samih, kar upravičeno iščemo pri drugih?

S kljukastim križem proti Grilcu

Ponoči od 5. na 6. januar so neznani storilci namazali poslopje Mohorjeve družbe in pisarno dr. Matevža Grilca mdr. s parolama „Grilc izdajalec“, „Nobenh kompromisov“, in s kljukastim križem. Beri strani 2 in 3 in Tednikov komentar (stran 1).

MI V PARLAMENTU

Pred letom dni je bil izvoljen Karel Smolle v avstrijski parlament. Skrajni čas, da kritično pretehtamo uspešnost oz. neuspešnost njegovega delovanja.

Smolleju je vsekakor uspelo senzibilizirati avstrijske poslance za manjšinsko vprašanje. V prejšnjih letih se je narodnostno vprašanje obravnavalo enkrat na leto in to v obliki vprašanja na zveznega kancelerja. V zadnjem letu pa je bilo manjšinsko vprašanje redna tema parlamentarne obravnave. Poslanci so bili prisiljeni, da si ustvarijo lastno mnenje o položaju avstrijskih narodnih skupnosti. Tako je npr. socialistični poslanec dr. Rieder pri

frakcijah (razen v svobodnjaški) ljudje, ki ne zagovarjajo pedagoškega modela.

Zaradi tega bodo „retuše“ pri parlamentarni obravnavi možne. Stavi se seveda vprašanje, če bodo te retuše odgovarjale predstavam koroških Slovencev? 15. januarja bodo pogovori med zastopniki koroških Slovencev in zastopniki socialistične ter ljudske stranke, ki jih je pripravil Smolle.

V šolskem vprašanju je bil Smolle vedno mnenja, da je treba pripraviti vseavstrijski manjšinski zakon in tega vložiti v parlament. Če se bi Wagner postavil proti takemu zakonu, ne bi agiral samo proti koroš-

Več konkretnih predlogov

zadnji debati o zaostritvi zakonskih določil v zvezi z napadi na ljudi druge narodnosti ali verske pripadnosti dejal: „Novi zakon mora zagotoviti, da bodo ljudje, ki psujejo ali trpinčijo sodržavljane zaradi svoje narodnosti ali verske pripadnosti, najostreje kaznovani“. Takšnih izjav parlamentarci prej niso bili navajeni, danes se pojavijo skoraj pri vseh parlamentarnih obravnavah.

Velik uspeh se nakazuje pri televizijskih oddajah za pripadnike avstrijskih narodnosti. V zvezi z regionalizacijo avstrijske televizije bodo najbrž tudi avstrijske manjšine dobile svoj redni televizijski program. Debata o oddajah za manjšine se je šele pričela, ko je Smolle vložil v parlamentu zakon, ki predvideva manjšinske oddaje. Ker so se ostale stranke bale velike debate o reformah pri ORF, so prosile Smolleja, da bi zakonski predlog vzel nazaj. Zagotovile so mu, da bodo podpirale njegov predlog direktno pri ORF. Sledili so številni pogovori in kaže, da bomo po 10 letih zahteve po manjšinskih oddajah končno uspešni.

Leto 1987 je avstrijske in koroške duhove najbolj razburila informacijska dejavnost koroških Slovencev o šolskem vprašanju. V parlamentu so v vseh

kim Slovencev, temveč tudi proti gradiščanskim Hrvatom in Madžarom ter dunajskim Čehom. S takšnim zakonom bi otežili argumentacijo deželnih politikov, ki pa so v manjšinskih vprašanjih navadno imeli zadnjo besedo. Kljub temu, da so vse manjšinske osrednje organizacije pozdravile idejo o takšnem zakonu in zagotovile pripravljenost za sodelovanje pri izdelavi tega zakona, je ostalo pri besedičenju. Na Dunaj se je izdelalo najmanj pet predlogov za vse-manjšinski šolski zakon. Manjšinske organizacije so sicer te predloge kritizirale, niso pa bile v stanu vgraditi v zakon svojih konkretnih predstav. Po trostrankarskem sklepu novembra 1987 pa so nenadoma zahtevali manjšinski šolski zakon, ki naj bi ga vnesli v parlament. Smolle je govornik manjšin v avstrijski parlament. Avstrijske narodnosti pa zastopajo še vedno osrednje organizacije. Torej morajo priti iz teh vrst konkretni predlogi, katere lahko Smolle posreduje parlamentu.

Lahko upamo, da bomo leta 1988 spoznali, da moramo Smolletovo funkcijo resno jemati in jo tudi uporabljati. Ignorance oz. nevoščljivosti si kot narodnostna skupnost ne smemo privoščiti.

Rihard Grilc

Odgovor predsednika NSKS

Dr. Matevž Grilc „izdajalec“?

5. januarja tega leta sem v avstrijskem radiu in v televiziji ponovno zavzel stališče k vprašanju dvojezičnega šolstva. Izjave, ki sta jih prinesla avstrijski radio in avstrijska televizija, ne odgovarjajo popolnoma temu, kar sem dejansko povedal oz. so oddajali le gotove pasaže mojih izjav, ki so privedle tudi do napačnih interpretacij. Intervjuja so namreč rezali tako, da je nastal vtis, kakor da bi povedal kaj novega, nekaj, kar ni bilo dogovorjeno.

Kaj sem povedal? K vprašanju ločitvenega števila, ki danes najbolj razburja duhove vsaj v javnosti, sem izrazil mnenje, da naj ne pride do ločevanja po jezikovnih kriterijih, da pa bi si lahko predstavljali, da se v gotovih situacijah upošteva tudi ta kriterij. Gre tu za šolske razrede, v katerih je veliko število otrok, vendar le zelo malo prijavljenih k dvojezičnemu pouku. Vzemimo skrajni primer: v razredu je več kot 30 otrok, od katerih sta le dva prijavljena. Tudi po danes veljavnih določilih bi iz takega razreda nastala dva. Neprimerno se mi zdi, da bi v takem slučaju napravili dva dvojezična razreda, to se pravi, da bi eden bil prijavljen v enem razredu, drugi pa v drugem. To bi bila nerealna zahteva, ki bi prizadela prav tako prijavljene otroke. V tem slučaju sem za rešitev, da postane en razred enojezičen, drugi, v katerem sta oba otroka prijavljena, dvojezičen.

Pri vsem tem pa ne smemo pozabiti naslednjega dejstva: V zadnjih letih so ustanavljali ločene razrede povsod tam, kjer je bilo v razredu med 24 in 26 učencev in od teh najmanj 10 prijavljenih. V takih slučajih sta nastala en enojezičen razred in en dvojezičen. Nihče do danes proti tej ureditvi ni protestiral. Taki razredi so nastali na primer v Borovljah, v Št. Jakobu v Rožu, Bistrici v Rožu, Železni Kapli, Škocijanu itd.

V zadnjem letu je nastal v Št. Jakobu en dvojezičen razred celo pri devetih prijavljenih, v Železni Kapli celo pri osmih. Če bi torej obveljalo načelo, da naj ne nastanejo

novi enojezični razredi, potem bi lahko ostali pri nespremenjeni stari ureditvi, to se pravi, da bi nastal dvojezičen razred tam, kjer je najmanj 10 prijavljenih učencev. Če bi tako ureditev normalizirali, potem bi morali v Železni Kapli in Št. Jakobu celo ukiniti zgoraj imenovana dva razreda, tako da bi se situacija v primerjavi z današnjo prakso celo zboljšala.

V vseh izjavah in resolucijah v zadnjih tednih in mesecih smo se sklicevali na vmesno poročilo ekspertne komisije pri zveznem ministrstvu za pouk z dne 30. 9. 1987, v kateri so zastopali slovensko narodno skupnost dr. Pavel Apovnik, Franc Kuvkova, dr. Avguštin Malle, Gabriela Partl, dr. Reginald Vospornik, dr. Vladimir Wakounig in končno dvorni svetnik dr. Valentin Inzko kot vodja oddeka za manjšinsko šolstvo pri deželnem šolskem svetu za Koroško. Vmesno poročilo smo koroški Slovenci sprejeli. V zvezi s številom otrok v razredu je tam dobesedno zapisano:

„Neben den bereits angeführten Maßnahmen wird eine spürbare Senkung der Klassenschülerhöchstzahlen vorgeschlagen. Die Anwendung der derzeitigen gesetzlichen Bestimmungen bezüglich der Eröffnung von Klassen soll unverändert erhalten bleiben.“

Vmesno poročilo torej predvideva, da ostane dosežena ureditev, kar se tiče odprtja razreda, to se pravi pri številu 10.

Predsednik Zveze slovenskih organizacij dipl. inž. Feliks Wieser je v televizijskem intervjuju po pogovoru z zveznim kanclerjem dne 11. 12. 1987 izjavil, da koroški Slovenci jemljemo to ureditev, to se pravi delitveno število 10, na znanje.

V zvezi z delitvenim številom torej nisem povedal nič novega. Če pa so med nami taki, ki danes ne vejo, kaj so včeraj povedali ali zapisali oz. podpisali, potem zanje ne morem odgovarjati. Moj način to ni in ostaja sum, da so se pustili vpreči pred voz drugih, gotovo ne narodnostnih interesov.

V zvezi z asistenčnim učiteljem je zapisano v vmes-

nem poročilu komisije pri ministrstvu za pouk dobesedno tole:

„Die Etablierung des Zweilehrer-Systems hat die Integration der angemeldeten und nicht angemeldeten Schüler zum Ziel. Grundsätzlich sind die Schüler dabei in integrierten Klassen räumlich nicht getrennt. Das schließt nicht aus, daß in methodisch-didaktisch begründeten Fällen (insbesondere Artikulationsübungen, Aufsuchen von Funktionsräumen wie Bücherei, Werkraum, Filmzimmer) ungeachtet der sprachlichen Gruppierung der Klassenraum verlassen wird.“

Die Einführung des Zweilehrer-Systems stellt einen Reformschritt im Geltungsbereich des Minderheitenschulgesetzes dar. Die Konkretisierung muß sehr behutsam erfolgen und notwendige Korrekturen zulassen.

Dies schließt begleitende und korrigierende Maßnahmen über einen Einführungszeitraum auf verschiedenen Ebenen (Lehreraus-, -fort- und -weiterbildung, Lehrplan, Materialentwicklung, ...) mit ein.“

(Zur Qualifikation des zweiten Lehrers konnte in

Obe osrednji organizaciji koroških Slovencev se zavzemata za nadaljnje pogovore na podlagi vmesnega poročila zvezne strokovne komisije. NSKS in ZSO odločno zavračata vsako špekulacijo, da so med njima različna gledanja v zvezi s še odprtimi vprašanji vmesnega poročila.

Iz skupne tiskovne izjave NSKS in ZSO — NT-Pressedienst, 8. 1. 1988

der Expertenkommission keine gemeinsame Formulierung gefunden werden.)

Die Auffassungen der Vertreter der Kärntner Landesregierung und der Slowenischen Volksgruppe stimmten darin überein, daß Kenntnisse der slowenischen Sprache wünschenswert sind; keine Übereinstimmung konnte darüber erzielt werden, ob diese Slowenischkenntnisse auf freiwilliger oder verpflichtender Basis erworben werden sollten.

Dazu wird von der slowenischen Volksgruppe und den Vertretern der Österreichischen Rektorenkonferenz der folgende Alternativvorschlag eingebracht:

„Der Zweitlehrer hat grundsätzlich über die gleiche Qualifikation wie der Klassenlehrer zu verfügen. Sollten solche Zweitlehrer nicht im ausreichenden Maße vorhanden sein, käme auch ein qualifizierter Volksschullehrer mit Reifeprüfung aus Slowenisch in Frage. Wenn auch aus diesem Bereich nicht genügend Lehrer vorhanden sind, haben geprüfte Volksschullehrer, die als Zweitlehrer eingesetzt werden wollen, in einem mehrmonatigen Intensivkurs am Pädagogischen Institut entsprechende Grundlagen der slowenischen Sprache zu erwerben. Alle Zweitlehrer haben außerdem eine entsprechende Lehrerfortbildungsmöglichkeit am Pädagogischen Institut wahrzunehmen, die insbesondere Theorie und Praxis des Teamteaching in ausreichendem Ausmaß vermittelt.“

Die endgültige Einführung des Zweilehrersystems kann

nur nach einer entsprechenden Schulversuchs- bzw. Erprobungsphase und in einem günstigen Reformklima erfolgen und muß in der Erprobungsphase die Freiwilligkeit beider betroffenen Lehrer zur Voraussetzung haben. Es ist sicherzustellen, daß den Lehrern aus der Reform keine dienstrechtlichen Nachteile erwachsen und der klassenführende Lehrer jedenfalls über die Lehrbefähigung zum zweisprachigen Unterricht verfügen muß.“

To so torej predlogi slovenskih zastopnikov v pedagoški komisiji. Tisti, ki so poslušali moje izjave v avstrijskem radiu, tako v nemškem kakor tudi v slovenskem, in v televiziji, so morali ugotoviti, da nisem odstopal v nobeni točki od predlogov, ki so jih postavili strokovnjaki slovenske narodne skupnosti v ekspertni komisiji.

Zakaj potem tako razburjenje, zakaj taki nekvalificirani napadi name?

Ko sem namreč zjutraj na dan Svetih treh kraljev šel k maši v Mohorjevo kapelo, so me „pozdravili“ veliki napis, namazani na zidove Mohorjeve hiše, „Grilc izdajalec“. Ko sem po maši stopil v hišo, kjer imam pisarno, sem videl v veži enake napise, enega celo s kljukastim križem. Spomnil sem se svojega predhodnika dr. Joška Tischlerja, največjega voditelja koroških Slovencev, ki so ga prav tako koroški Slovenci v povojni dobi kakor izdajalca obsodili na smrt. V tem trenutku sem vedel, da grem pravilno pot, kakor jo je šel moj predhodnik. Ljudje z enako miselnostjo tistih, ki so svoičas dr. Tischlerja obsodili kakor izdajalca na smrt, so namazali na predvečer praznika Svetih treh kraljev zidove Mohorjeve hiše in vežo moje pisarne z besedami „Grilc — izdajalec“.

Vem pa, da ljudje s to miselnostjo ne zasledujejo interesov slovenske narodne skupnosti, ampak popolnoma druge. Pri tem izrabljajo težko situacijo koroških Slovencev zase.

Koroški Slovenci jih moramo spoznati in se od njih ločiti, če nam je obstoj naše skupnosti pri srcu.

„Das Grundproblem liegt meiner Meinung nach beim Assistenzlehrer. Wir haben hinsichtlich der Assistenzlehrer so gut wie keine Erfahrung. Es erscheint mir undenkbar, ein solches System von heute auf morgen einzuführen, ohne eine gewisse Erprobungsphase — Schulversuche — durchzuführen.“

Dr. Matevž Grilc v radiu (5. 1. 1988)

Marko Trampusch, tajnik Skupnosti južnokoroških kmetov:

„Na nas čaka še ogromno dela“

Pred približno dvema mesecema so slovenski kmetje in kmetice na svoji seji sklenili, da SJK nastavi tajnika. Ta posel je prevzel Marko Trampusch. Danes ga hočemo našim bralcem in bralkam predstaviti, obenem pa smo se z njim pogovarjali, s kakšnimi načrti, idejami in predstavami se je lotil tega dela.

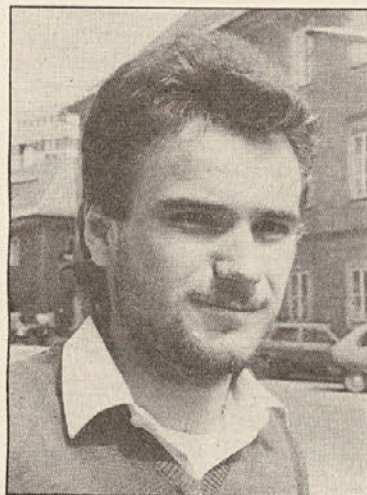
Marko Trampusch, pd. Božič, letnik 1963, je doma v Dobu pri Pliberku. Kot absolvent kmetijske šole Št. Andraž v Labotski dolini je najprej štiri leta delal prakso doma na srednje veliki kmetiji in je tako sam spoznal položaj južnokoroškega kmeta. Zadnji dve leti je delal na Zadrugi v Pliberku, kjer je spoznal sistem združništva in si je s tem pridobil tudi izkušnje na področju obratovanja.

NAŠ TEDNIK: Pred dvema mesecema si bil od slovenskih kmetov in kmetice imenovan za tajnika SJK. S kakšnimi predstavami si se lotil tega odgovornega dela?

MARKO TRAMPUSCH: Zavedam se, da je kmet kot posameznik uspešen le, če zna svoje izkušnje posredovati, svoje produkte pa dobro prodati. Slogan SJK pri volitvah je bil „Pomoč k samopomoči“, ki ima v sebi mnogo resničnosti. Mislim, da je sploh pri naših kmetih potrebno še mnogo svetovalnega dela. Kot neka močna skupnost naj bi bili aktivni, in te aktivnosti naj bi koristile vsakemu posamezniku.

NAŠ TEDNIK: Kaj bodo težišča tvojega dela oziroma kakšne načrte imaš za bližnjo bodočnost?

MARKO TRAMPUSCH: Trenutno se trudim realizirati zamisel strojne skupnosti v Pliberku. Zdi se mi, da mora vsaka naša aktivnost biti odgovor na potrebe naših kmetov. Dejstvo je, da so kmetijski obrati v našem okraju razmeroma majhni in je zato strojna skupnost zelo velikega pomena. Denar, katerega je kmet doslej moral investirati v kmetijske stroje, bo potem lahko porabil za kaj drugega in si bo tako avtomatično mogel zvišati efektiven dohodek.

Marko Trampusch

Zavedam se, da je to začetek neke dejavnosti, a realizacija take strojne skupnosti je možna. Važne pa bodo seveda tudi še druge iniciative, kakor bi to bilo npr. pospeševanje direktnega trževanja. Eden izmed glavnih problemov je tudi neugodna situacija kmetice. Prav to problematiko smo doslej vedno zamočali, a dejstvo je, da prav kmetice nosijo na kmetijah glavno breme, posebno še v primeru, da je mož zaposlen nekje zunaj kmetijskega obrata. Treba bo organizirati kmetice, ki bodo izdelale možnosti, kako lahko izboljšajo svoj položaj.

(Dalje na strani 10)

Beseda kmetu
in kmetici

PIŠE HEIDI STINGLER

Nočem reči, da je bila postavitev slovenskih kmečkih mandatarjev — namreč iz Zilje in Podjune — napačna. Toda opažam, da v Rožu že leta ni več opaziti nobene organizirane dejavnosti slovenskih kmetov. Morda je vzrok v tem, da ne stojijo pred vrati volitve v kmetijsko zbornico, morda pa tudi struktura SJK in njihovih mandatarjev, vključno podjunskega tajnika, ni najbolj urejena.

Morda so si vodilni funkcionarji SJK tudi mislili, da Rož trenutno ne potrebuje nobene kmečkega zastopnika, ker so si kmetje v tem kraju deloma že tako izboljšali dohodek za nekaj let od odškodnine ÖMV za pipeline.

Tajnik SJK je verjetno nepremišljeno celo dejal, da se bo-

do kmetje v Rožu morali sami zbuditi in postaviti iniciative. Vprašam se, ali slovenska kmečka organizacija ne nosi

Kdo zastopa kmete v Rožu?

ime Skupnost južnokoroških kmetov. Kolikor se spominjam iz pouka geografije, šteje k južnokoroškemu področju poleg Podjune in Zilje tudi Rož. Seveda je možno, da je to vprašanje treba znova prediskutirati. Toda dovolj ironije! Vemo, da tajnik SJK trenutno deluje v najbolj neugodnih razmerah, ki si jih lahko predstavljamo, saj nastavijo tajnika, ne da bi prej bila razčiščena vprašanja prostorov, delokroga tajnika in navsezadnje tudi financ.

Mlad tajnik naj nosi odgovornost za vse, kar se dogaja v njegovi frakciji, in poleg tega vsi pričakujemo od njega, da bo postavil eno aktivnost za drugo. Kmetje mu ne z najlepšimi glasovi pojejo na ušesa, da menda spi — in to, ker nikjer ni dosegljiv. Kdo od naših kmetov pa ve, da tajnik SJK niti nima svoje mize in tudi ne svojega telefona, kjer bi lahko delal in bil dosegljiv.

Upam, da se bodo obljube vodilnih funkcionarjev SJK, da bodo vsa odprta vprašanja že

kmalu rešena, čimprej uresničile. To upanje izražam v interesu vseh kmetov, ki si želijo tajništvo SJK, ki bo na razpolago vsem kmetom z Roža, Zilje in iz Podjune, ki potrebujejo nasvete ali pomoč v tej ali drugi zadevi.

Odprta vprašanja je treba rešiti čimprej — to se pravi, preden bo mladi tajnik obupal zaradi neurejenih razmer in bo opustil to delo. Potem pa ni preveč verjetno, da se bo še kdo potegoval za ta posel.

N A Š

NAŠ TEDNIK: Kaj ti nagrada pomeni?

MIHA KAP: Pravzaprav sem bil presenečen, pozitivno presenečen, da sem bil deležen tako visokega priznanja. Če tako pomislim in pogledam nazaj na dolgoletno gledališko dejavnost, potem sem zmeraj iskal dostop do slovenske besede. V trenutni situaciji nam primanjkuje slovenskega pouka v šoli in ga nisimo deležni v meri, kakor bi se spodobilo. Zato išče človek pač druge poti do slovensčine. Ko sem se učil razne vloge, sem v teku let spoznal, kako bogata je naša beseda, slovenska beseda. Zame je kakor pesem.

NAŠ TEDNIK: Zate igranje torej ni bilo le nastopanje na odru, ampak tudi spoznavanje jezika, prodiranje v njegove globine, pač jezikovna šola?

MIHA KAP: Stoprocentno — in to do danes.

NAŠ TEDNIK: Koliko iger si igral, kdaj si prvič stal na odru?

MIHA KAP: Začelo se je že, ko sem bil še šolar, z otroškimi igranci „Petrčkove poslednje sanje“ in „Sirota Jerica“. Potem je bil zame že napredek, ko me je vabilo dobrolsko društvo „Srce“, ki je iskalo igralca za igro „Prisega ob polnoči“. Igral sem že malo večjega fanta. Tako je stvar rasla naprej — povabila me je Danica in če se ne motim, sem najprej igral Krivoprisežni-

Zame je slovenska beseda kakor pesem

ka, potem Krjavlja v Desetem bratu in takrat sem spoznal, da mi take vloge odgovarjajo.

Bistveni napredek pa zame pomeni igra Metož, ki jo je igrala Danica pod režijo že rajnega Cegnarja. To je bil velik premik in Cegnar me je veliko naučil: privedel me je do tega, da sem spoznal, kaj pomeni samoobvladanje in da kot igralec veš, kaj igraš.

Do danes sem, lahko rečem, igral na vsako življenjsko leto po eno igro. Sploh zadnja leta pa je bilo tako, da smo z eno igro še nastopali, ko sem vadił že za drugo.

NAŠ TEDNIK: Kako se učiš vloge, kako se priklaplješ do njene izpovedi in karakteristike?

MIHA KAP: Nekaj sem pogurantal sam, drugo pa so prinesli razgovori z režiserji: najprej je treba dojeti vsebino in izpoved besedila in spoznati njegovega avtorja. Treba se je poglobiti v igro kot celoto. Ko sem to opra-

Z Mihom Kapom
se je pogovarjal
urednik
Franc Wakounig

G O S T

18. decembra je v Škofji Loki prejel najvišje odlikovanje za amatersko gledališko dejavnost, to je nagrado Staneta Severja. S tem je bilo tudi vidno priznanje dolgoletno in uspešno odrsko delo Mihe Kapa, koroškega samorastniškega igralca, ki je zaigral in izoblikoval vrsto karakternih vlog (naj omenim le Krjavlja), vselej pa je kazal veliko žejo in željo po novem, po učenju in izobraževanju, kar ga razlikuje in je razlikovalo od številnih talentov, ki so pač v svoji samozadovoljnosti ostali le „talenti“. Ta sla po spoznavanju novega je gotovo tudi eden od gradbenih kamnov Kapovih uspehov.

Miha Kap je tudi sicer aktivno vključen v politično in kulturno delo naše narodne skupnosti.

Med drugim je bil večkrat kandidat na naših samostojnih listah, kot predsednik SPD „Vinko Poljanec“ pa dodobra pozna delo in trud na senožetih prosvete in kulture.

vil, skušam najti in določiti svoje mesto, samega sebe, v igri...

NAŠ TEDNIK: In kako se učiš vloge?

MIHA KAP: Najbolj koristne in važne so seveda vaje, vseeno ali so to bralne ali pa že na odru. Na njih se intenzivno ukvarjaš z vlogo, z besedilom, ki ga je seveda treba, predvsem če je dolgo, tudi guliti. Ko se učim besedilo, se zaprem v sobo in na glas ter pred ogledalom — da se čujem in vidim — berem vlogo.

NAŠ TEDNIK: Igral si tudi pri osrednjih odrskih prireditvah SPZ. Ali bi po tvojem nekako centralno gledališče na Koroškem potrebovali?

MIHA KAP: Sodelovanje pri osrednjih odrskih prireditvah je zame bilo pravo doživetje in užitek. To, da vsako leto pripravim nekaj večjega, bi morali ohraniti, ker za naše koroške razmere pomeni „nekaj medkontinentalnega“. Zastopane so nam-

reč vse naše doline in kraji. Pri Miklovi Zali na primer smo sodelovali Podjunčani, Rožani in Ziljani in vzdušje med nami je bilo neponovljivo, tako atmosfero je treba doživeti. Ne glede na pričanje in gledanje na svet smo stali za stvarjo. Če je dobra vloga tu, gre vse.

NAŠ TEDNIK: Kaj pa slovensko poklicno gledališče na Koroškem?

MIHA KAP: Če bi uspeli obdržati to, kar imamo sedaj, in tudi glede na to, da nam Slovenija nudi dosti režiserjev, ne vidim potrebe po kakem poklicnem gledališču. Naj povem, da sem pri dveh predstavah bil pod režijo Petra Militarova in sem ga spoznal kot pravega mojstra modeliranja igralca. Dobi te tja, kamor te hoče imeti, in zame je sodelovanje z njim bilo veliko doživetje.

Ne razumem pa kritike, da sodelujejo profesionalci iz Slovenije. To ni minus, ampak le plus za

amaterje, ker smo se od njih veliko naučili in tako rase tudi odrska raven pri nas. In beseda „import“. Tu gre za skupni slovenski kulturni prostor in ne za neki „import“.

NAŠ TEDNIK: Kako dolgo nameravaš igrati in katera vloga je tvoja najljubša?

MIHA KAP: Moja najljubša vloga je bil Ustinov general v „Koma do srednjih vej“. Igral pa bom, dokler bom mogel.

NAŠ TEDNIK: Ti si predsednik SPD „Vinko Poljanec“ v Škocijanu, društva, ki je poimenovano po župniku in deželnozborskem poslancu Vinku Poljancu, ki je postal prva slovenskokoroška žrtev nacizma. Kako se boste spomnili obletnice anšlusa in smrti tega velikega koroškega Slovenca?

MIHA KAP: Spodobno, kakor se za to obletnico in za prvo žrtev nacizma spodobi.

NAŠ TEDNIK: Hvala za pogovor.

Delavci in nastavljeni tovarne „Obir“, nekateri občani Železne Kaple in Žitare vasi so se šli na celovške in dunajske ulice bojevat za delovna mesta v tovarni celuloze. Glavni organizatorji demonstracije so se branili slovenskih transparentov in slovenskih parol. V koroškem časopisju smo brali izjave sindikalistov in posameznikov, da jim ne gre za lastnika tovarne, ampak samo za delovna mesta. Bili da bi celó veselí, če bi leta 1979 prevzela tovarno deželna vlada in ne Slovenijapapir...

Si je slovenska
papirna industrija to
zaslužila?

Ugotoviti moramo, da posledovstvu tovarne v zadnjih letih ni uspelo doseči, da bi se delavci s programom tovarne identificirali.

Program pa je proizvodnja celuloze in predelava le-te v kakovosten papir pri papirnicah Slovenijapapir v Sloveniji. Samo tako ima tovarna bodočnost. Ni jim uspelo, da bi zaposlenim predočili velik doprinos slovenskih papirnic, Gospodarske zbornice Slovenije, pa tudi Republiškega komiteja k obstoju in vsaj bilančno dobremu poslovanju tovarne. Pa naj se ta doprinos izraža v skoraj ekskluzivnem odvzemu celuloze, dobrih cenah za celulozo, preferenčnem in deloma dinarskem plačevanju in nenazadnje v kooperacijskih pogodbah ali v dobrem tehnološkem sodelovanju.

So delavce informirali, da so v zadnjih letih skoraj vse avstrijske celulozarne, kakor so to Leykam, Frantschach ali Pöls (in ki deloma izdelujejo v svojem sklopu tudi papir) pri proizvodnji celuloze imele ogromne izgube? In to kljub temu, da producirajo na najnovejšem tehničnem nivoju, medtem ko je Obir delal s porabljenimi stroji — brez izgube oz. celó z dobičkom? Ravno pri tej primerjavi se vidi, kako velik je doprinos slovenskih papirnic k tem rezultatom, ki bi sicer ne bili mogoči, če bi Obir prodajal celulozo prosto na svetovnem tržišču.

Slovenska papirna industrija je vložila v tovarno Obir več sto milijonov. Pripravljena je vlagati še milijarde, čeprav ji koroška deželna vlada ponuja rekonstruirano tovarno celuloze v Magdalenu za manj ko 100 milijonov in sicer v obliki udeležbe. Zato si tako slovenska papirna industrija in drugi, ki z njo poslujejo, zgoraj nakazane s strani raznih sindikalistov ne zaslužijo.

Bil bi skrajni čas, da se zadeva postavi v javnosti v pravo luč.

o-če

Obirsko / Korte: Lep zaključek društvenega leta 1987

Četudi zadnje čase v naših listih ni bilo ničesar brati o dejavnostih Slovenskega prosvetnega društva, Valentin Polanšek na Obirskem, to še dolgo ne pomeni, da pač ni bilo ničesar poročati. Nasprotno! Vedno je spet kaj novega v naših grapah, redno pripravljamo prireditve za naše vaščane. Vmes pa se celo pripeti, da poročati niti utegnemo ne. Naj se torej v tem poročilu kot nekakšna bilanca zvrstijo dogodki zadnjih mesecev.

Komaj smo se avgusta odpočili od naporov vsakoletnega pohoda na Obir, je že bilo treba nadaljevati z vajami Dekliškega terceta, ki je bil vabljen k sodelovanju na občinskem dnevu starih v Železni Kapli. V nešteti domačih in tujih časopisih smo nato brali o mednarodnem pisateljskem srečanju pri Kovaču na Obirskem, pri čigar pripravah in obrobni drobniarijah društveniki po potrebi rade volje pomagamo. Le dva dni pred obiskom pisateljev smo na Obirskem sprejeli še ekscurzijo z mednarodno udeležbo. Vodil jo je prof. Moritz s celovške univerze. Gostje so si z zanimanjem ogledali Varhovo domačijo, obiskali ljudsko šolo in se veselili sprejema društvnikov ter petja Obirskega ženskega okteta.

Enkrat letno pa si privoščimo prijetno spremembo v obliki izleta. Ker nekateri med nami še nikdar niso videli morja, smo si kot letošnji cilj konec oktobra izbrali Portorož. Zaradi postaj v Hrastovljah in Motovunu nam je navsezadnje zmanjkalo časa za sprehod ob obali. Tako smo sklenili vožnjo po morju ponoviti na enem naslednjih izletov. Konec novembra je SPD „Valentin Polanšek“ povabilo h Kovaču prof. dr. Petra Haderlapa, da bi pokazal diaposnetke o jamah in kapnikih v Obirju oziroma poročal o delovanju društva, čigar cilj je, skrivnosti v notranjosti našega dvatisočaka napraviti dostopne vsemu svetu. Dosti bomo še slišali o tem projektu, ki bo dokončno uresničen najpozneje leta 1989.

Imamo nekaj prireditev, ki se ponavljajo iz leta v leto, a zaradi tega ne izgubijo privlačnosti. Domačini, mladi in stari, so tudi letos zelo številčno pričakali Miklav-

ža, kateremu so obirski šolarji spet pripravili topel sprejem s pozdravnim recitalom.

Izjemno natrpan je bil mesec december še z dodatnimi obveznostmi zunaj domačega kraja. Ljudje se zavedajo pomembnosti obstoja papirnice na Rebrci in nevarne groznje o ločevanju šolskih otrok. Kdor je le mogel, se je s somišljeniki odpravil na Dunaj — nekateri kar obakrat.

Tudi v Železni Kapli smo prisostvovali Zarjini prireditvi ob 80. društveni obletnici. Kot krajevno najbližje društvo smo z navzoč-

● Škocijan

Vodji občinske blagajne v Škocijanu Hanziju Mlinarju iskreno čestitamo k uradniškem naslovu uradni svetnik.

nostjo celotnega odbora in lepo vrsto članov simbolično podprli slavje in vsestransko delavnost SPD „Zarja“.

Zaključek vseh letošnjih prireditev SPD „Valentin Polanšek“ pa je vsekakor bila božičnica pod geslom „Domačini za domačine“. Družabni večer so okrasile vse trenutno obstoječe obirske in korške skupine s petjem in instrumentalnimi točkami. Z adventnimi okraski je svoj delež prispevala šolska mladina, gospodinje pa so napekle čudovite in okusne dobrote. Uživalo je oko — ob tako vabljenem namizju, uživalo je uho — ob bolj zavestnem poslušanju petja in muziciranja ljudi iz naših vrst. Najbolj pa je uživalo srce — ob tako prijetnem vzdušju in domačnostnem razpoloženju...

Iščemo

tajnico/tajnika

za revizijski oddelek Zveze slovenskih zadrug, takojšen vstop možen, plača po dogovoru.

Pogoji: dobro znanje slovenskega in nemškega jezika, strojepisje ter sposobnost misliti gospodarsko.

Šolska izobrazba: trgovska akademija, gimnazija z abiturientskim tečajem, trgovska šola ali petletna strokovna šola.

Pismene prijave pošljite na Zvezo slovenskih zadrug, Pavličeva 5—7, 9020 Celovec

Hanzi Ogris 60-letnik

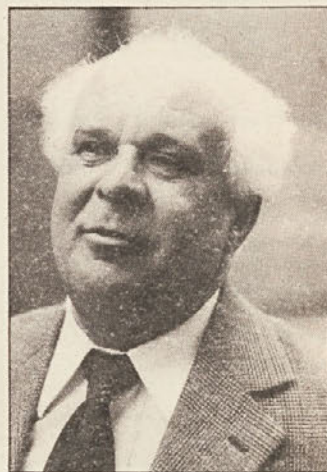
V preteklem tednu so se zbrali slovenski zadrugniki, da bi proslavili 60-letnico zadrugnika Hanzija Ogrisa v prijetnem domačem krogu. Slavja, ki je bilo pri njem v Bilčovsu, so se udeležili tako člani upravnega ter nadzornega odbora Zveze slovenskih zadrug, poslovodje, vodilni sodelavci kakor zastopniki delojemalcev.

Na vprašanje predsednika Zveze slovenskih zadrug v Celovcu Mihija Antoniča, kako dolgo Hanzi Ogris že izvaja funkcije pri Zvezi slovenskih zadrug, je le-ta menil, da je tako dolgo, da se tega niti spomniti več ne more. Pa mu je Miha Antonič pomagal in navzočim prezentiral letnice iz zadrugnega delovanja Hanzija Ogrisa. Celih 35 let je namreč dajal svoje moči in znanje na razpolago Zvezi slovenskih zadrug.

Že leta 1952 je bil izvoljen v izvršni odbor, 1963 je bil podpredsednik upravnega odbora, 1966 predsednik nadzornega odbora, 1976 predsednik upravnega odbora, 1982 član upravnega odbora in danes izpolnjuje zopet funkcijo podpredsednika Zveze slovenskih zadrug.

Predsednik Zveze slovenskih zadrug mu je zato izrekel prisrčno zahvalo in ta naj bi ne veljala samo njemu, ampak tudi njegovi ženi Katji, ki ga je pri vsem tem podpirala.

Da pa Hanzi Ogris ni bil samo funkcionar Zveze slovenskih zadrug, ampak tudi zadrugnik v domačem kraju, o tem priča zgledno sodelovanje z domačo Zadrugo in Posojilnico, pa naj si bo to po „privatni liniji“ ali s strani občine Bil-

Bilčovški župan Hanzi Ogris

čovs, ki jo vodi kot župan že 17 let. Za to mu velja prav prisrčna zahvala.

Predsednik Antonič je tudi poudaril, da si želi še naprej dobrega, strokovnega, stvarnega in posredujočega sodelovanja s slavljencem.

V imenu nadzornega odbora se mu je zahvalil Johan Haderlap, v imenu uslužbencev pa gospa Milena Koller. Želimo jubileantu še mnogo zdravja, zadovoljstva, poslovnega uspeha in ne nazadnje seveda tudi uspešnega delovanja v korist Zveze slovenskih zadrug v Celovcu.

Številnim čestitkam se uredništvo Našega tednika rade volje pridružuje. Našemu bilčovškemu slavljencu želimo obilo zdravja, božjega blagoslova ter še zlasti dovolj ustvarjalnih moči za narodnopolitično delovanje.

Adventno srečanje v Pliberku

Na tretjo adventno nedeljo je pliberška Katoliška mladina priredila adventno srečanje. Povabilo se je odzvalo kar lepo število ljudi. Na začetku je farni župnik Alojz Kulmež pozdravil publiko. V svojih pozdravnih besedah je poudaril smisel takšnega adventnega srečanja. Nato pa so sledili: pevsko-instrumentalna skupina Žvabek, kvartet 4J, MPZ Podjuna, Mlada Podjuna ter mladina z lastnim prizorom.

Žene iz bližnje okolice pa so pripravile pecivo in ga prodajale ljudem; denar pa bo v korist cerkve pri Božjem grobu, katero restavrira.

Da bi se ljudje še malo pogovorili in ne odšli takoj domov, je KM Pliberk pripravila majhen prigrizek in čaj.

-Vera-

ČESTITAMO

V Bukovju pri Dobri vasi je te dni praznoval Janez Korejšnik svoj 86. rojstni dan. Zvestemu bralcu Našega tednika iskreno čestitamo in mu želimo še mnogo zdravih in srečnih let v krogu družine.

Barbara Corda, sekretarica Informacijskega centra avstrijskih narodnosti, in Franc Leeb sta si obljubila večno zvestobo. Želimo ji ma veliko sreče in mnogo naraščaja.

Družini Irmije in Hanzija Müllerja v Kožentavri iskreno čestitamo ob rojstvu sina Davida.

Borovlje: silvestrovanje in drugi dogodki

Silvestrovanje v Borovljah je postalo tako rekoč obvezni termin za vsakogar v bližnji in daljni boroveljski okolici, ki hodiče prestop v novo leto praznovati v prijetni in veseli družbi. Tako je bilo tudi tokrat, da je silvestrovanje, ki ga organizirajo slovenska prosvetna društva „Borovlje“, „Herman Velik“ iz Sel-Kota, „Vrtača“ iz Slovenjga Plajberka in „Edinost“ iz Št. Janža, zelo dobro uspelo, k čemu je svoje prispeval tudi ansambel „Planinski sekstet“. Prireditelji so pripravili izjemno bogat in pester srečolov, za katerega so prispevala podjetja in zasebniki, pri močni kapljici in sektu pa se je dalo še posebno dobro pokramljati. Med gosti so bili tudi predstavniki osrednjih organizacij in zastopniki številnih boroveljskih društev. Silvestrovanje je zato tudi eden od viškov boroveljskega družabnega dogajanja in življenja.

Na Štefanovo je SPD „Borovlje“ priredilo v društveni sobi pri Bundru božičnico za starejše člane. Po pozdravu predsednika društva Melhiorja Verdela, ki se je navzočim članom zahvalil za ves njihov doprinos in trud za rast in razvoj društva, pa je nastopil dekliski zbor društva — vodi ga Lidija Oraže — in z ubranim petjem razveselil ter zabaval goste.

Neljubo presenečenje pa je konec tedna po novem letu doživela Košutnikova družina. V času, ko nikogar ni bilo doma, je doslej neznan storilec vlomil v hišo in ukradel dragocen družinski nakit ter zbirko ceki-nov. Isti storilec, tako vsaj sumijo varnostni organi, pa je istega dne vlomil v hišo inž. Sodje in tudi tam krepko kradel. Oba ropa spadata v niz doslej nepojasnjenih krajev v Borovljah.

Marija Paulitsch iz Dobre vasi praznuje svoj 60. rojstni dan. Vse najboljše, predvsem zdravja in božjega blagoslova.

Srebrno poroko sta slavila v Kokjah pri Dobri vasi Terezija in Joži Pasterk. Naš tednik iskreno čestita in jima želi vse najboljše, predvsem božjega blagoslova in zadovoljstva v krogu domačih.

Hanzi Supančič iz Grošič pri Šmiklavžu ob Dravi je praznoval svoj 60. življenjski jubilej. Naše iskrene čestitke.

Gabi Pleschgatternig in Šimeju Igercu se je pred kratkim rodil prvi otrok. Mladima staršema iskreno čestitamo, novorojenčku pa želimo vse najboljše na življenjski poti.

Svoj 60. življenjski jubilej je praznovala v Dvoru pri Šmihelu Marija Verhnjak. Jubilatki iskreno čestitamo in ji želimo vse najboljše. Še na mnoga zdrava leta.

Po novem letu sta Justina in Jožef Olip iz Gorič pri Borovljah slavila zlato poroko. Slavljenca, ki sta še čila in zdrava, iskreno čestitamo za ta skupni visoki življenjski jubilej.

ČESTITAMO

Na Blatu pri Pliberku je praznovala te dni svoj 85. rojstni dan Kovečeva mama. Sosedje želijo slavljenci vse najboljše, predvsem ki vse najboljše, predvsem zdravja in zadovoljstva. Naš tednik se čestitkam pridružuje.

Zdovčeva mama Pavla Apovnik iz Senčnega kraja pri Pliberku je praznovala te dni svoj 86. rojstni dan. Iskreno čestitamo in ji želimo božjega blagoslova in obilo zdravja.

Te dni je praznoval svoj 60-letni življenjski jubilej Vincenc Ogris, po domače Odrej z Male gore pri Bilčovsu.

Domačemu, še vedno agilnemu harmonikašu, želimo ob tem prazniku vse najboljše, predvsem pa, da bi vsaj še 60 let hodil tako židane volje po svetu in nas zabaval s svojimi izbranimi vložki.

Na Obirskem je praznovala svoj 73. rojstni dan Štefanija Županc. Iskreno čestitamo.

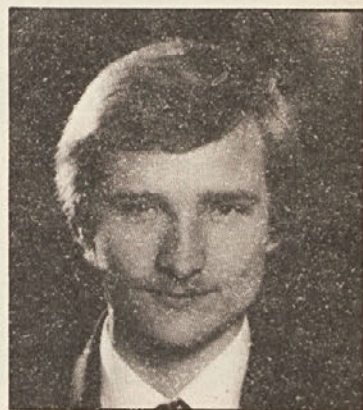
V Miklavčevem je praznovala svoj 83. rojstni dan Nežka Škruti. Naš tednik iskreno čestita in ji želi vse najboljše.

SPD „Zvezda“ z novim predsednikom v novo leto

V nedeljo, 3. januarja 1988, je bil v Hodišah občni zbor SPD „Zvezda“, katerega se je udeležilo lepo število prosvetašev. Mdr. so izvolili novega predsednika — Jozija Mikscheja. Dosedanji predsednik Toni Miksche je podal delovno poročilo za zadnjo poslovno dobo, iz katerega je bila razvidna precej živahna dejavnost v občini.

Predsednik je ugotovil, da se je odnos občine do društva v zadnjem času znatno izboljšal, kajti danes je „Zvezda“ najbolj delovna kulturna skupina v občini in ima edini pevski zbor. Tudi prireditve, zlasti v turistični sezoni, so vedno dobro obiskane in že zaradi tega je „Zvezda“ v občini priznana. Če še upoštevamo dejstvo, da število prijav k dvojezičnemu pouku v ljudski šoli rahlo narašča, je položaj naše narodne skupnosti v ogroženi turistični občini razmeroma ugoden, vendar je treba videti tudi senčne strani. Žal že šest let ni več aktivna svoj čas tako uspešna tamburaška skupina in tudi v številnih družinah slovenščina naziaduje.

Na ta vznemirljivi razvoj je opozoril tudi dr. Janko Zerzer, ki se je občnega zbora udeležil kot zastopnik KKZ, in poudaril, da je zavestna gojitev materinščine pogoj za kulturno integracijo mladega človeka v naše društveno življenje. Želel je društvu, da bi uspelo poživiti tamburaški ansambel in da bi vršilo svojo važno vlogo v občini tudi v bodoče. Podobno se

Dosedanji predsednik hodiške „Zvezde“ Tone Miksche

je izrazil v imenu SPZ njen podpredsednik Hanzi Weiss.

Pri volitvah je prišlo do nekaterih sprememb, najvažnejše v vodstvu: dosedanji predsednik Toni Miksche je zaradi poklicne obremenitve odložil svojo funkcijo, za naslednika pa je občni zbor izvolil njegovega brata Jozija. Tajnica je še naprej Melita Aichholzer, blagajnik Joži Spitzer, podpredsednik pa Kristijan Tusch.

V Borovljah nova trgovina s pohištvom

V soboto, 12. decembra 1987, je Bilčovšan Rudi Maierhofer otvoril v Borovljah zraven šole HTL lastno trgovino s pohištvom. V imenitno renovirani stari stavbi razstavlja Maierhofer v glavnem kuhinje in pa tudi drugo pohištvo. Ob otvoritvi so novemu samostojnemu trgovcu med drugimi če-

stitali tudi boroveljski župan Krainger, župan občine Bilčovs Hanzi Ogris in pa bilčovski lovci, ki so otvoritev popestrili z godbo.

Domačinu Rudiju Maierhoferju želimo ob tej priložnosti vse najboljše, predvsem pa veliko kupcev.

Štih

Desetletnica pevsko-instrumentalne skupine „Drava“

Učiteljica Štefka Kap vodi otroški zbor žvabeškega KPD „Drava“. „Drava“ daje delovanju z otroško mladino vso pozornost.

Občinska seja v Kotmari vasi

Zadnja občinska seja, 5. po vrsti, v letu 1987, je bila v torek, 22. decembra. Na sporedu je bilo vsega 13 točk. Glavna točka je bil proračun za leto 1988.

V rednem proračunu bo imela kotmirška občina dohodke in izdatke v višini 17.148.000,— šilingov. Treba je poudariti, da so lastni dohodki kotmirške občine razmeroma nizki in da je oblikovanje pozitivnega proračuna v močni meri odvisno od posebnih deželnih in zveznih doklad. Eden najvažnejših virov je gotovo davek na pijače; tu pričakuje občina skoraj poldrugi milijon dohodkov. Za vzdrževanje cest in poti pa bo treba odšteti ok. 2.000.000,— šilingov.

Občinski svet je med drugim vzel na znanje poročili nadzornege odbora od 8. septembra in 14. decembra 1987 in določil finančni načrt za izgradnjo stare ljudske šole. V letih 1987 do 1989 naj bi zazidali 3 mio. šilingov; 500.000 v letu 1987, leta 1988 1 mio., leta 1989 pa poldrugi milijon. Gospa Ilse Petermann na Trabesinjah bo najela občinsko zemljišče za letno najemnino 200,— šilingov. Voz za prevoz živine bo stal pri Plavcu na Vrdeh. Vodarina se je zvišala od 6 na 7 šilingov za kubik (za kmete 1 šiling manj). Novi prispevki za odvoz smeti so: vreča (60 l) 19 šil. (doslej 18,—); kante: 120 l 33,— (30,—), 240 l 55,— (50,—), 1000 l 225,— (208,—). Nadalje je potrdil občinski odbor prenamembe, 1. izredni in redni dodatni proračun za

leto 1987 (med drugim zaradi regulacije potoka) in nastavitveni načrt za leto 1988.

Za zaključek se je župan Josef Struger v letnem pregledu zahvalil vsem za sodelovanje. Občinski odbornik EL Jože Wakounig je v svojem nagovoru v obeh deželnih jezikih opozoril tudi na šolsko vprašanje in na 50-letnico nasilne priključitve Avstrije Hitlerjevi Nemčiji. Županu, vsem občinskim odbornikom in nastavljenecem z vodjem občinskega urada Štefanom Adlašnikom na čelu je želel blagoslovljen božič in srečno novo leto, Adlašniku pa tudi čestital za uspešno opravljene izpite.

Družina ANTONIČ na Reki pri Št. Jakobu v R. vabi na teden istrskih rib, ki bo od 8. do 17. januarja 1988 (kuhali bodo kuharji iz Umaga po starih istrskih receptih)
Prisrčno vabljeni

Občinska seja v Dobrli vasi:

Pri tej seji pa je Tineja Wastla zastopal mladi Jozej Haschej iz Kokij, ki je bil zaprisežen za občinskega odbornika, tako da je prvič prisostvoval seji kot član občinskega sveta.

Redni proračun znaša tako pri izdatkih kakor tudi pri dohodkih šil. 43.901.000,—, dolgovi v tem letu znašajo trenutno šil. 8.903.000,—, preračunano na občana je vsak zadolžen s šil. 1091,—.

K poročilu župana glede nastavkov za letošnji proračun pa je zavzel občinski odbornik Enotne liste Andrej Sturm zelo izčrpno in temeljito pripravljeno stališče. V sedmih točkah je zelo nazorno podal kritiko frakcije EL. Proračun za leto 1988 ne vsebuje nobenih inovacij na gospodarskem področju, kaj šele naselitev kakšnega novega podjetja; ravno tako se pristojni politiki niso ravnali po kriterijih varčevanja, je dejal odbornik EL Sturm, ki je nato svoje pridržke oz. nesoglasjanje utemeljeval točko za točko.

„Županu Pfeiferju ter drugemu predsedniku deželne zbornice Usterju do danes ni uspelo pridobiti v dobrolsko občino novih delovnih mest ali vsaj malo več deželne podpore, nasprotno, zdaj se máje zaradi koncentriranja podjetja Funder v Št. Vidu ob Glini tudi še tovarna Leitgeb. Ves finančni dotok deželne vlade namreč gre skorajda izključno v itak že gospodarsko bogatejša kraja Beljak, Celovec in Št. Vid ob Glini,“ je dejal Sturm in dodal, da si le tako

Zastopnika EL sta odločno nastopila

Še pred božičem, v torek, 22. decembra, je občinski svet v Dobrli vasi zadnjič zasedal v starem letu. Poleg poročila kontrolnega odbora (odprti so računi raznih podjetij in občanov v višini šil. 280.000,—) in pregleda subvencij za šport in kulturo (zvišala se je na šil. 191.000,—) je brez dvoma bila najpomembnejša točka dnevnega reda odobritev rednega proračuna za leto 1988.

lahko razloži dejstvo, da je prišlo do te obupne situacije tovarne celuloze Obr. Lotil se je tudi zahteva po najnujnejših sanacijah na katerih cest, ki pa naj bi jih financirali z ugodnimi agrarnimi krediti kar je že svoj čas zahtevala EL. Nato sta mu tako župan kakor tudi

Andrej Sturm

podžupan Roscher obljubila, da bodo to zahtevo realizirali v najkrajšem času. Odbornika EL Sturm in Haschej sta kritizirala tudi pomanjkljivost, da ni v nobeni postavki proračuna navedeno financiranje za izgraditev samostanskih prostorov glede

Jozej Haschej

pozornost „Drave“ delovanju z otroško mladino. In tudi pevsko-instrumentalna skupina, poznana po vsej dvojezični Koroški, je lahko ponosna: letos praznuje desetletnico in že danes vabimo na slavnostno prireditev, ki bo vigredi.

vlačna. Prav tako zelo razveseljena je poživitev dramske skupine, ki jo vodi domači župnik Šimej Wutte: ob 75-letnici društva se je po daljšem času spet predstavila, trenutno pa se pripravlja za nastop na pustovanju. Letošnje pustno prireditev bo žvabeško društvo namreč priredilo skupno s slovenskim oddelkom ORF-a (na pustni ponedeljek pri Luknarju).

Na žalost pa z občino ni takega sodelovanja, kakor bi ga pričakovali. In to, čeprav šteje „Drava“ med najbolj aktivna domača društva (od 35 priredi-

tev, ki so objavljena v letnem terminskem koledarju občine, jih prireja „Drava“ devet). Pri raznih občinskih prireditvah in praznovanjih vabi občina samo nemške skupine in s tem zavestno prezira svoje številne slovensko govoreče občane. V tej zvezi pa naj tudi omenimo dejstvo, da je „Drava“ — po trdem boju — končno dobila od občine dovoljenje za društvene vaje v prostorih žvabeške ljudske šole.

Že zgoraj smo zapisali o sistematičnem delovanju žvabeških društevnikov z otroško mladino. Tako vodi učiteljica

Štefka Kap otroški zbor, ki šteje okoli 25 članov. Uli Potočnik, po poklicu veroučiteljica, pa je od Vide Logar prevzela otroško skupino. Vida je skupino vodila sedem let, za kar se ji je občini zbor „Drave“ iskreno zahvalil. Njena naslednica Uli hoče to pot nadaljevati — in se še posebno posvetiti jezikovni izobrazbi otrok.

O delovanju „Okteta Suha“ je obširno poročal zborovodja Bertelj Logar. Kaseta, ki jo je oktet izdal lani, je gotovo velik dosežek suških pevcev. Sedaj pripravljajo že drugo, tokrat ne

Kaj sta NSKS in ZSO...

(Nadaljevanje s 1. strani)

velja to še za nižje organizirane dvojezične ljudske šole, za katere bi bilo znižanje števila razrednih otrok gotovo olajšava. Zato je bil naš predlog: razred se naj bi delil pri 24 učencih, zaprl pa ga naj bi, če bi bilo manj kakor 8 učencev. Iz te zahteve sklepate, da so dvojezični učitelji sami zahtevali delitveno število osem, je napačno. Nasprotno: delitveno število naj bilo 24, število za zaprtje razreda pa manjše kakor osem.

Če se danes diskutira o delitvenem številu sedem, potem se to ozira izključno na ustanavljanje paralelnih razredov na dvojezičnih ljudskih šolah, torej na ločevanje med prijavljenimi oz. neprijavljenimi učenci. Nadalje bi rad ugotovil, da se je porodila omenjena zahteva v memorandumu v situaciji leta 1980, torej v času, ko o novi ureditvi dvojezičnega šolstva še sploh ni bilo govora.

Koroške oblasti — in zlasti še deželni šolski svet — to vse vedo. Kljub temu zavajajo javnost z neresničnimi trditvami. Hočejo z lažmi prepričati javnost, da jim gre samo „za resnico in pravico“?

v jeziku esparantistov, temveč v bolj domačem.

Na sporedu občnega zbora so bile tudi volitve. Predsednik je ostal Lenart Katz, podpredsednika sta Janez Kolter in Edit Stefitz, za tajnico pa so izvolili Vido Logar (namestnica: Rozina Katz). Blagajnik je postal Franc Lutnik, njegova namestnica je Renate Lutnik, medtem ko je Uli Potočnik prevzela tudi naloge knjižničarke. Nadaljnji odborniki so: Helga Pistotnik, Fridl Hirm, Štefka Kap, Gerild Stefitz, Štefka Kap in župnik Šimej Wutte.

Ob koncu poročila bi se tudi po tej poti zahvalili vsem podjetjem, ustanovam in številnim privatnim dobrotnikom, ki širokosrčno podpirajo pomembno delovanje žvabeške „Drave“. Društvu samemu pa želimo, da bi ostalo to, kar je bilo doslej: zgled za marsikatero slovensko kulturno ustanovo, kako uveljavljati našo pesem in besedo.

-Kuj-

Naprosena, naj povem nekakšno „razsodbo“ o pisavi krajevne imena Zilja oz. Zila, moram najprej povedati, da je tako razsojanje zmeraj kočljiva zadeva, saj na pisavo krajevni imen vplivajo številni dejavniki, zapisana so v različnih obdobjih in na zapis vplivajo raznovrstni pogledi na jezik. Zato je v teh zapisih marsikaj spornega, tudi napačnega. Med najbolj spornimi pogledi je tisti, ki pravi, da odloča o zapisu le krajevna raba, krajevni

Pojasnilo

govor. Dejansko pa so krajevna imena sestavina pravne ureditve družbe in so povsod zapisana knjižno, tako tudi v drugih jezikih, npr. nemškem, italijanskem, francoskem ipd. Slovenska knjižna pisava za našo dolino je samo Zilja, pisava Zila je po narečnem izgovoru, zaradi tega mi je težko umljivo, kako je moglo priti do nesporazuma, saj tudi nemških imen ne zapisujejo v krajevnom govoru, ampak bi rad ugotovil, da se je porodila omenjena zahteva v memorandumu v situaciji leta 1980, torej v času, ko o novi ureditvi dvojezičnega šolstva še sploh ni bilo govora.

red. univ. prof.
dr. Breda Pogorelec
Univerza Edvarda Kardelja, Ljubljana

Novoletni koncert „Danice“

S pesmijo izpovedana volja po preživetju in skupnosti

Že pred več ko desetimi leti so se pri Danici odločili za vsakoletni koncert, s katerim naj bi se prijateljem in članom društva oddolžili za vso podporo in zvestobo društvu, hkrati pa naj bi take vrste koncerta bil tudi odločen vstop v novo pevsko sezono. Sad teh razmišljanj in prizadevanj je novoletni koncert, zelo odmevna in tradicionalna pevška prireditev na začetku novega leta, ki tudi prikazuje, da ima Danica spletenih veliko prijateljskih vezi, saj ni koncerta, ko poleg društvenih skupin ne bi sodelovali zbori in skupine od drugod. V teku let so na tem koncertu nastopile skupine iz Koroške in Slovenije, ki danes sodijo v sam slovenski zborovski vrh.

Letošnji koncert, ki je tematsko seveda bil vezan na trenutno politično klimo v deželi v zvezi z dvojezičnim šolstvom in na 50. obletnico anšlusa Avstrije na nacistično Nemčijo, so oblikovali mladinski zbor (vodi Sonja Marko), vokalni ansambel (vodi Stanko Polzer) in mešani pevski zbor Danice (zaradi okrevanja Hanzija Kežarja tokrat v celoti vodil Stanko Polzer) in kot gosta moški zbor SPD „Trta“ (vodi Jožej Starc) in mešani pevski zbor SPD „Zarja“ (vodi Jožko Wrulich).

V svojih pozdravnih in tudi veznih besedah je predsednik Danice, Stanko Wakounig, izpovedal našo neizpodbitno voljo po preživetju in naš odpor do vseh nakan in načrtov po ločevanju v šoli. Pozval je starše, naj z otroki govorijo slovensko, da ne bojo postali tuji v lastni družini.

Koncert je pričel mladinski zbor in v prvem delu so se oglasile tudi narodne budnice in pesmi upora. V drugem delu pa je bila litera-

tura poljubna, od angleške do slovenske narodne je segal lok. Čeprav je še dosti pomanjkljivosti in potrebnega piljenja pri zborih, je bil zaznaven precejšen premik na boljše, h kvaliteti. Občinstvo, ki je dvorano kulturnega doma do zadnjega sedeža zasedlo — številni poslušalci so morali stati, je zbere nagradilo z bučnim aplavzom in tako honoriralo trud pevcev in njihovih pevovodij.

Tik pred zaključkom koncerta pa se je tajnik SPZ dr. Janko Malce zahvalil Mihi Kapu, ki je bil odlikovan za odrsko dejavnost, in mu simbolično ponovno predal visoko odlikovanje.

Franc Wakounig

Mešani pevski zbor „Danica“ iz Št. Vida — vodi ga Hanzej Kežar — je tudi tokrat priredil uspešen novoletni koncert.

„Na nas čaka . . .“

(Nadaljevanje s 4. strani)

NAŠ TEDNIK: Ko si bil imenovan za tajnika SJK, so to nekateri rožanski kmetje imenovali „podjunsko mafijo“ in so s tem verjetno mislili, da je Rož pravzaprav slabo, če sploh, zastopan od svojih mandatarjev in sedaj je tudi še tajnik iz Podjune. Ali bo tvoj delokrog obsegal tudi Rož, ali boš v glavnem dejansko deloval le v Podjuni?

MARKO TRAMPUSCH: Osebnost me ne mika, da bi se lotil naenkrat sto reči in nobene ne bi mogel izpeljati do konca. Dejstvo je, da imam v Podjuni pri slovenskih kmetih največ zaledja in sem si kot prvo nalogo postavil, da ustanovimo strojno skupnost. Se-

veda pa ne izključujem aktivnosti v Rožu. Pripravljem sem storiti tudi kaj za Rož, a tam se bodo kmetje morali sami zbuditi in ugotoviti, kakšne probleme imajo. Potem se bom seveda povezal s tistimi kmeti in jim bom po svojih močeh pomagal. Trenutno pa imamo seveda največji problem, da niti ni urejenega tajništva, kjer bi lahko delal in bil za kmete tudi dosegljiv.

NAŠ TEDNIK: Kakor si sam dejal, delaš trenutno v najtežavnejših razmerah. Kakšni so tvoji stiki s slovenskima mandatarjema SJK?

MARKO TRAMPUSCH: Prav v tem oziru si želim več sodelovanja, predvsem pa redna srečavanja, na katerih bi se zmenili za skupno delovanje. Toda zavedam se, da

smo ob začetku dela, in prepričan sem, da bo z dobro voljo možno rešiti vse probleme, ki se trenutno javljajo, da bomo lahko uspešno delovali v prid našim slovenskim kmetom in kmeticam.

NAŠ TEDNIK: Hvala za pogovor.

Slov. prosvetno društvo „ZVEZDA“ v Hodiških vabi na

HODIŠKI PLES

ki bo v soboto, 23. januarja 1988 ob 20.00 uri pri Svetiju v Plešerki

Za plus igra „Ansambel Vita Muženiča“ iz Slovenije

Tudi v času med obema vojnama je bilo šolstvo v ospredju vseh pogajanj, ki so jih vodili koroški Slovenci z zastopniki deželnih odnosno zveznih oblasti. Koroško manjšinsko šolstvo so raziskovali nekateri znanstveniki, sočasno pa so že druge evropske manjšine spremljale šolsko dogajanje na Koroškem. Kakor vemo iz literature, so ocene utrakvističnega šolskega sistema zelo raznovrstne. Medtem ko so nemško-nacionalistična publicistika in nemško-nacionalistično orientirani raziskovalci hvalili ureditev kot tisto, ki da najbolj odgovarja zahtevam prebivalstva, so koroški Slovenci želeli preureditev osnovnošolskega sistema na način, ki bi ustvaril pogoje za njihovo socializacijo na osnovi materinščine. Luka Slenčnik je v svoji knjigi „Koroški Slovenci v boju za svojo šolo“ (Maribor, Celovec 1984) na drobno opisal številna prizadevanja koroških Slovencev za preureditev te šole. Zelo točna je ocena Haasa in Stuhlpfarrerja, ki govorita v zvezi z utrakvističnim šolstvom o suvereno uporabljanem instrumentu za preprečitev nacionalne emancipacije koroških Slovencev (Haas — Stuhlpfarrer: Österreich und seine Slowenen, Wien 1977). Naj pogostejše uporabljena slovenska oznaka za to šolo je „ponemčevalnica“. Kljub številnim razpravam o utrakvistični šoli pa je treba reči, da bo potrebna še zelo natančna

Pričujoče poročilo je nastalo na osnovi arhivskega materiala raznih avstrijskih arhivov, zapisov, ki jih hrani Inštitut za narodnostna vprašanja v Ljubljani, deloma pa smo na Slovenskem znanstvenem inštitutu v Celovcu zbrali v preteklih letih in mesecih več dokumentov, ki opisujejo tudi utrakvistično šolstvo v prvi avstrijski republiki. V naslednjih tednih bom referat, ki sem ga pripravil za 19. koroške kulturne dni, še dopolnil in pri tem v večji meri upošteval že obstoječo literaturo in ga obogatil z nizi. Slovenski znanstveni inštitut namreč namerava izdati v prvih mesecih leta 1988 posebno krajšo razpravo o utrakvistični šoli v prvi avstrijski republiki. Glavni del te razprave pa bo zavzela objava poročila okrajnega šolskega nadzornika Hansa Skoriana za o dejanskem stanju slovensko-nemškega šolstva na Koroškem. Poročilo je inšpektor sestavil poleti 1937 po navodilu ministrstva za pouk.

Utrakvistična šola v zadnjih mesecih pred anšlusom

Iz predavanja dr. Avgušina Malleja na 19. koroških kulturnih dnevih — I. del

analiza tozadevnega obsežnega arhivskega materiala, saj že sam izpis iz prezidialnega registra Koroškega deželnega arhiva obsega zajeten tipkopis.

Večina razpravljalcev (npr. Velter, Ude, Zorn, Suppan) o šolskem sistemu koroških Slovencev ugotavlja, da se utrakvistični šolski sistem v Prvi republiki ni bistveno spremenil in da je šolstvo koroških Slovencev slonelo tudi v tem času praktično na pravnih podlagah iz leta 1890.

Kljub temu se moramo vprašati, ali v razpravah o reformi splošnega avstrijskega šolskega sistema po 1918 ni prišlo tudi do novih pogledov oz. razprav o utrakvizmu. Obširno so politiki in pedagogi razpravljali o reformnih prizadevanjih Otta Glöckla. Diskusija ni bila omejena na Dunaj, tudi na Koroškem so nekateri učitelji bili vključeni v vrste socialdemokratske stranke in so posegali v te reformne razprave. Čeprav Glöckel s svojimi pogledi ni uspel, je prišlo prav na osnovi teh reformnih prizadevanj v naslednjih letih do širših razprav o novih učnih načrtih za osnovne šole. Te razprave so se tudi na Koroškem začele leta 1924 in so trajale vse do leta

1930, ko je bil objavljen novi učni načrt.

Iz Koroškega Slovenca lahko povzamemo, da je vodstvo koroških Slovencev odklanjalo splošne reforme, ki jih je artikurirala socialnodemokratska stranka zlasti iz ideoloških odnosno verskih razlogov. Politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem v Celovcu je leta 1922 izdalo brošuro „Kaj moramo zahtevati od ljudske šole? Koroškim Slovcem v pouk in pojasnilo“, kjer v obliki kratkih vprašanj in obširnejših odgovorov razpravlja o potrebah koroških Slovencev na šolskem področju. V bistvu najdemo ta izvajanja potem v raznih oblikah in variantah v naslednjih letnikih Koroškega Slovenca. Avtor ne dopušča dvoma, da si brez verskih načel prave vzgoje ne more misliti. Ljudska šola naj posreduje elementarno znanje, in normalno sredstvo za posredovanje tega znanja je materinščina. Šola se mora ozirati na narodne posebnosti in na narodno individualnost otrok, je rečeno. Utrakvistična šola teh ciljev ne dosega. Pravi, da je bil namen vsake koroške vlade, da izgubi slovenska mladina veselje do pouka in nadaljnje izobrazbe. Na osnovi senžermenske

pogodbe zahteva preureditev utrakvističnega šol. sistema ter pravi: „Ne, samo slovenskih šol nikakor ne zahtevamo! . . . Zato zahtevamo take šole, tako ljudske šole, v katerih se učijo slovenski otroci obadva jezika, slovenskega in nemškega tako dobro, kakor je pač v ljudski šoli mogoče.“ Šele na osnovi utrjene materinščine naj se začne s poukom v nemščini „in sicer tako, da se poučujeta slovensščina in nemščina kot predmeta, do čim bi se moral vršiti ves ostali pouk po natančno določenem razmerju in na podlagi pedagoškometodično dovršenih slovenskih in nemških učnih knjig v obeh deželnih jezikih“. Na številnih mestih polemizira brošura proti utrakvistični šoli in o njej sodi, da „njen namen ni izobrazba ljudstva, ampak raznarodovanje Slovencev, germanizacija“. To je pripoznal tudi nekdanji deželni šolski nadzornik Gobanc, torej najmerodajnejša oseba, ki je dejal: „Kar nič ne skrbite za ponemčevanje Slovencev na Koroškem, vse to bo skrbela utrakvistična šola.“ Na osnovi dokumentov lahko rečemo, da je imelo društvo prav. Vendar so o skritih ciljih utrakvistične šole pisali pristojni uradniki odkrito in odprto šele po

anšlusu, med njimi tudi deželni šolski inšpektor dr. Graber ter administrativni referent dež. šolskega sveta dr. Dlaska. Glede realizacije zahtev kor. Slovencev po preureditvi utrakvistične šole pa pravi društvo, da je bil odgovor kor. deželne vlade „navadno pest močnejšega“.

V tem prispevku se ne morem omejiti le na zadnje mesece utrakvističnega šolstva pred anšlusom iz več razlogov. Pobude, do katerih je prihajalo od srede leta 1935 in ki so zadevale tudi utrakvistično šolo, so le višek in obenem konec dolgoletnih razprav. Po tematiiki jih lahko omejimo na pritožbo Slovenskega šolskega društva pri Društvu narodov glede šentpetrske in šentrupertske šole in na pogajanja o kulturni avtonomiji, o katerih pa danes ne govorim. Govoril bom o prizadevanjih o spremembi učnega načrta za utrakvistično šolo, o pogajanjih med koroškimi Slovenci in predstavniki stanovske države ter o popisu stanja tega šolstva poleti 1937.

Glede odnosa koroških oblasti v zadevi utrakvističnega šolstva se tudi v letih med obema vojnama ni nič spremenilo. Znani pa so razni ukrepi, ki naj bi izboljšali odnosno spremenili osnovnošolski sistem na slovenskem oz. jezikovno mešanem področju Koroške.

Paralelno s pogajanjem o kulturni avtonomiji je tekla široka razprava o spremembi učnega načrta za

Slovencev, temveč da so stalno stremele za tem, da utrdijo obstoječe stanje. Tudi pogajanja med koroškimi Slovenci in zastopniki stanovske države, ki so se pričela praktično leta 1933 in se intenzivno razvila leta 1935 ter trajala vse do zadnjih tednov pred anšlusom, niso prinesla nobenih sprememb utrakvistične ureditve.

Prosvetno ministrstvo je leta 1924 napovedalo specialni učni načrt za dvojezično odnosno utrakvistično šolo in v ta namen prosilo deželni šolski svet za ustrezne predloge. V razpravo je deželni šolski svet preko podrejenih uradov vključil veliko število učiteljev. Razne delovne skupnosti učiteljev, pa tudi posamezni pedagogi, so tako v naslednjih letih predlagali svoje učne načrte. V glavnem pa lahko rečemo, da sta se v teku razprav izoblikovali dve stalnici. Razpravljalci so na novo formulirali osnovni cilj utrakvistične šole in se močno strinjali tudi v oceni, da je slovensščina na teh šolah le pomožni jezik za priučenje nemškega.

Ne glede na veljavne pravne predpise so se negativno opredelili tudi do predmetnega pouka slovensščine na srednji in višji stopnji osnovne šole. Iz dostopnega arhivskega materiala namreč izhaja, da niti ena učiteljska skupina, niti učitelj — izjema potrjuje pravilo — ni upošteval slovensščine v predmetniku. Učitelji, ki so

Dr. Avguštin Malle

● Št. Janž

NOVOLETNI KONCERT

Čas: 23. januar 1988, ob 19. uri
Kraj: v Tischlerjevi dvorani v Št. Janžu

Nastopajo: oktet Suha, Podhumška dekleta, domači tamburaši

● Radiše

12. RADIŠKI PLES

Čas: sobota, 16. januar 1988, ob 19. uri

Kraj: kulturni dom na Radišah Igrajo „Fantje iz Podjune“
Prireditelj: SPD Radiše

● Tinje

v torek, 12. januarja, od 18. do 20. ure

Slovenščina za začetnike, 2. del
Vodi: ravnatelj Mirko Srienc
Kraj: Katoliški dom v Tinjah

v sredo, 13. januarja, ob 18. uri
Slovenščina za napredujoče 2. del

Vodi: Franc Krištof
Kraj: pri kapucinih, Waaggasse 15 (glasbena soba), Celovec

v četrtek, 14. januarja, od 18. do 20. ure

Slovenščina za napredujoče 2. del

Vodi: ravnatelj Mirko Srienc
Kraj: Katoliški dom v Tinjah

v sredo, 13. januarja, ob 19.30
Začetek tečaja „JOGA“, nem.
Vodi: Krista Demšar, Breška vas

v sredo, 20. januarja, ob 19. uri
Diskusija: Spor zaradi dvojezične šole / Zweisprachige Schule im Widerstreit

Diskutirajo: prof. dr. Reginald Vospernik; dv. sv. dr. Ralf Unkart; prof. dr. Mirko Wakounig; prof. dr. Hugo Reinprecht; univ. prof. dr. Dietmar Larcher
Vodja diskusije: dv. sv. dr. Valentin Inzko

● Št. Jakob

MOLITVENI SHOD za duhovne poklice v Št. Petru pri Št. Jakobu

v sredo, 13. januarja 1988, ob 19. uri

Bogoslužje pripravijo č. sestre in gojenke šol
Pridigar: mag. Stanko Hočevar iz Celovca
Verniki iz Št. Jakoba in okolice prisrčno vabljeni!

● Št. Jakob v Rožu

Pred kratkim smo položili v grob na šentjakobskem pokopališču prerano umrlega Jozeja Falleja, pd. Tomovega Jozeja, k zadnjemu počitku. Zelo je trpel zaradi zahrbtni bolezni. Hudo prizadetemu očetu in bratu z družino na temu mestu izrekamo naše iskreno sožalje.

Ljubljana: zanimive razstave

● Evropski slikarji iz Ermitaža v Leningradu

Narodna galerija, Prežihova 1, Ljubljana (nasproti Moderne galerije in glavne aleje mestnega parka Tivoli). Tel.: (03 0 61) 219-759
Cena vstopnic: Din 600; za mladino, študente (z izkaznico) in upokoence Din 300; popustov za skupinske ogleda ni, razen za mladino: v tem primeru so vstopnice à Din 150.

Razstava je odprta od torika do sobote od 10.—18. ure, ob nedeljah od 10.—13. ure. Ob ponedeljkih zaprto.

Razstava bo odprta do 21. januarja 1988. (Vse zainteresirane za mudnike obveščamo, da se razstava po 21. januarju preseli v Zagreb, Muzejski prostor, Jezuitski trg.)

Možnost vodstva — po dogovoru vsaj dva dni pred prihodom, tudi v nemščini.

● Antični portret v Jugoslaviji

Narodni muzej, Trg osvoboditve, Ljubljana (park blizu Opere). Tel.: (03 0 61) 218—886.

Cena vstopnic: Din 1000; za mladino, študente (z izkaznico) in upokoence Din 500; cena za skupinske ogleda (najmanj 10 oseb) po osebi Din 500.

Razstava je odprta od torika do sobote od 10.—18. ure, ob nedeljah od 10.—13. ure. Ob ponedeljkih zaprto.

Razstava bo odprta do 29. februarja 1988.

Možnost vodstva — po dogovoru vsaj dva dni pred prihodom, tudi v nemščini.

● Kiparska dela Franceta Goršeta

Moderna galerija, Tomšičeva 14, Ljubljana (nasproti Narodne galerije in glavne aleje mestnega parka Tivoli). Tel.: (03 0 61) 214—106.

Cena vstopnic: Din 800; za skupine odraslih à Din 500; za skupine mladine à Din 200.

Razstava je odprta od torika do sobote od 10.—18. ure, ob nedeljah od 10.—13. ure. Ob ponedeljkih zaprto.

Razstava bo odprta do 31. januarja 1988.

Možnost vodstva — po dogovoru vsaj tri dni pred prihodom, tudi v nemščini.

Proponenti krožka za strojno in drugo
vzajemno pomoč

vabijo na njegov

ustanovni občni zbor

Kraj: gostilna pri Florjanu v Vogrčah

Čas: torek, 12. 1. 1988, ob 19. uri

Vse kmetice in kmetje ste prav prisrčno vabljeni!

RADIO CELOVEC

Slovenske oddaje

Torek, 12. 1. 1988

Lesno spravilo.

Sreda, 13. 1. 1988

Domača zabavna glasba.

Četrtek, 14. 1. 1988

Rož — Podjuna — Zilja

Petek, 15. 1. 1988

Iz kulturnega življenja koroških Slovencev: Koroški kulturni dnevi.

Sobota, 16. 1. 1988

Duhovni nagovor (Janez Tratar) — Voščila (Danica Uršič)

Nedelja, 17. 1. 1988

Severjeva nagrada 87 — med nagrajenci tudi koroški Slovenec Miha Kap.

Pon., 18. 1. 1988

Organizacije na papirju? Mladi se (ne) združujejo.

Torek, 19. 1. 1988

Slovenska popevkarska scena: Simona Weiss.

Posebno ugodne
avtogume dobite pri

KRIVOGRADU

v Šmihelu 60, ☎ 04235/2537

Zimske avtogume:

145—13 šil. 640,—

155—13 šil. 695,—

165—13 šil. 790,—

175—14 šil. 940,—

175/70-13 šil. 850,—

185/70-13 šil. 895,—

Traktorske gume:

11—28 namesto 5.090,—

samo 3.300,—

14—34 namesto 11.990,—

samo 7200,—

Montaža brezplačna!

Stroje za mešanje mesa
in testa do 50 kg.

S tem kuponom podprete
tudi SAK s

5%

Ime: .....

Srečno novo leto vsem
članom in prijateljem
ter soobčanom želi.

Slovensko prosvetno
društvo GORJANCI iz
Kotmare vasi.

● Globasnica

15. PODJUNSKI PLES

Čas: sobota, 16. januar 1988,
ob 20. uri

Kraj: gostilna Šoštari v Globasnici

Igra: ansambel „Vilija Petriča“
Prireditelj: SKD v Globasnici

● Dunaj

POLITIK DER GEFÜHLE —
esej o Avstriji

dr. Josef Haslinger

Čas: petek, 15. januarja 1988,
ob 19. uri

Kraj: gostilna Weidinger, Dan-
kausengasse 3, 4. dunajski
okraj

Prireditelj: Dunajski krožek

NAŠ TEDNIK — Lastnik (založnik) in iz-
dajatelj: društvo „Narodni svet koroških
Slovencev“.

Tisk: Mohorjeva/Hermagoras, Viktringer
Ring 26, 9020 Celovec. NAŠ TEDNIK iz-
haja vsak torek, naroča se na naslov:
„Naš tednik“, Viktringer Ring 26, 9020
Celovec. Telefon uredništva, oglasnega
oddelka in uprave: (04 63)51 25 28. Naš
zastopnik za Jugoslavijo ADIT-DZS, Gra-
dišče 10, 61000 Ljubljana, tel. 22 30 23.

Na začetku osemdesetih let že na robu propada

Poleg turizma, ki je razkrajal stare vasi in njih gospodarstvo z novogradnjami in špekulacijami z zemljišči, je bila največja ovira za uveljavitev romanskega jezika njegova razcepljenost v več narečij. In ko so hoteli uvesti za vso skupnost enoten knjižni oz. uradni jezik, je vsaka skupina hotela svoje narečje. Glavna narečja so štiri: sursilvansko, surmiransko, sutsilvansko in putersko. Šele leta 1982 je nedomačin, prof. Schmidt iz Züricha, postavil za vsa narečja enoten knjižni jezik z imenom Rotemantsch Grischun, ki so ga vse romanske skupine sprejele. Končno je šlo za preživetje Retoromanov, saj s štirimi književnimi narečji in majhnim številom res ni šlo več dalje.

Njihova zveza, liga oz. krovna organizacija, Lia Rumantscha, sodi, da bo odslej ta skupni jezik povezal vse Retoromane, in da je povsem spodoben za vlogo uradnega jezika. Tako se sedaj Retoromanom odpirajo neslutene možnosti: njegova vpeljava v srednje šole, uvedba romanščine na pošti, radiu in TV itd., torej povsod tam, kamor doslej narečja niso mogla prodreti. Načrtujejo tudi izdajo romanskega dnevnika.

Odmev pri švicarski javnosti je nadvse spodbuden. Besedni zaklad pa je tudi že zbran, saj deluje romanski jezikovni inštitut z imenom Dizlunari Romantsch Grischun že od leta 1904 in izdaja romanski slovar v več zvezkih. Sedaj

Da je obstoj in preživetje narodne skupnosti pomembno predvsem od njene zavesti, vidimo pri Retoromanih v Švici. Njihov jezik je dobil šele leta 1938 priznanje četrtega švicarskega jezika, in tudi njih število je v primeri z drugimi skupinami v deželi dokaj majhno. V kantonu Graubünden/Grischun je njih delež znašal pred sto leti 40%, to je 36.000 duš; sto let pozneje pri istem številu pa 22%, ker se je vsled napredka turizma povečal zlasti delež nemško govorečih. Kljub temu, da so bile švicarske oblasti vedno pripravljene skrbeti za ohranitev romanskega jezika, je romanska skupnost tudi po zadnji vojni vsa leta hiralala.

Primer Retoromanov

dela pri tem inštitutu pet znanstvenikov. Kot znano, so narečja prava zakladnica starih krajevnih kultur, v katerih se odraža domače življenje in delo, razpoloženje, duhovnost ljudi itd. Šele iz tega izraznega zaklada se oblikuje bogat in vsestranski knjižni jezik.

Retoromani so se znašli na začetku osemdesetih let že na robu propada. Turizem, zlasti v njihovem predelu Engadin, ki je najbolj slikovit in zdrav v vsej Švici, je pogнал v vrtočave višine cene zemljišč in stavb, ki so jih lahko kupovali le bogati tujci. Roman-

ska vaško prebivalstvo, zlasti mladina, je iskalo zaslužek v mestih in se odtujevalo. Leta 1981 je neki švicarski list javno napovedal smrt romanščine.

Do tega pa, presenetljivo, ni prišlo. Med Retoromani se je zbrala manjša skupina izobražencev z odločno in močno samozavestjo, in že po nekaj letih prerasla v gibanje, s katerim se danes istovetno večina retoromanskega prebivalstva. Najbolj vidno je bilo to ob velikem srečanju Scuntrada Rumantsch avgusta 1985 v kraju Savognin, kjer se je zbralo 10.000

ljudi, samih Retoromanov kakor njih prijateljev. Brali so poezije, imeli gledališke nastope, tekmovalje v ročnih delih, filozofske in jezikovne razprave in predloge, tekmovalja pri kartah, itd. Pobudniki enotnega jezika so pri ljudstvu naleteli na živahno zanimanje, prodajali so romanske otroške, mladinske knjige in povesti. Nabirali so naročnike za romanski dnevnik, ki ga bodo izdajali. K političnim temam pa spada zveza po ustreznih ukrepih proti špekulacijam z zemljišči in gradnjami. Prisoten je bil tudi zvezni minister, domačin iz Graubündna. Po mnenju prirediteljev je nastala za romanstvo prava evforija.

Učinki tega so danes povsod vidni. Kjer je še do pred leti prevladoval kompleks manjvrednosti med manjšino, najdemo danes ponos in spoštovanje do domačega izročila. In kjer so, še nedolgo od tega, romanski aktivisti naleteli pri krajevnem prebivalstvu na pomilovalen nasmeh, živi danes romanska zavest.

Primer nam kaže, da je obstoj kake narodne skupnosti odvisen predvsem od njene volje, zavesti in seveda prave informiranosti, kakšna je resnična kultura, ki ji pripada. Ali, kakor je izjavil prof. Schmidt iz Züricha: na samih Retoromanih je, ali načrt enotnosti in napredka sprejmejo ali zavrnejo. s.

PISMA BRALCEV

Warum die Armee abschaffen?

Seit Ende des Zweiten Weltkrieges wechselte in Europa kein Quadratmeter Boden vom Ostblock zum Westblock oder umgekehrt. Die gewaltsame Veränderung dieser starren Blockgrenze (der 'Einmarsch der Russen' in der BRD etc.) führt zu einer Konfrontation mit dem Westblock (NATO). Die enorme Atomwaffenhäufung in Mitteleuropa sowie die Einsatzdoktrin der NATO lassen mit großer Wahrscheinlichkeit jeden mitteleuropäischen Krieg zu einem Atominferno eskalieren. Jeder ABC-Krieg zerstört die natürlichen Lebensgrundlagen (Boden, Luft, Wasser). Die Überlebenschance für die Zivilbevölkerung ist schlecht. Im Gegensatz zu den Planern und Verantwortlichen in Wien sind wir nicht bereit mit dem Leben militärisch zu pokern und den Menschen ein X (konven-

tioneller Krieg im Stil von 1940) für ein U (Atomkrieg mit allen Folgen) vorzumachen.

Auch ein moderner konventioneller Krieg in Europa — unwahrscheinlich — führt bei der Häufung von technischen Anlagen (Chemie, AKW etc.) zu unvorstellbaren Schäden und Kettenreaktionen. Dazu einer, der es wissen muß: „... ein zwei Monate dauernder konventioneller Krieg würde Deutschland völlig verwüsten“ (Generalinspektor Altenburg, höchster Soldat der BRD). Was wäre in Österreich da anders?

Die immer wieder heraufbeschworene Gefahr einer militärischen Besetzung steht in keinem Verhältnis zu ganz anderen Bedrohungen unserer Menschlichkeit und unseres Lebens: Die fortschreitende Zerstörung unserer natürlichen Lebensgrundlagen, die weltweite Ausplünderung der Rohstoffreserven und den damit entstehenden Konflikten, die Ver-

elendung ganzer Erdteile und der Hungertod und die dauernde Unterernährung von Millionen Menschen, das weltweite Aufrüsten (österreichischer Beitrag: Abfangjäger, Zeitsoldaten) und die damit verbundenen Kriegsgefahren.

Die vielen Milliarden Schilling die heute für die Gesamtverteidigung ausgegeben werden — weil man/frau glaubt, mit dieser militärischen Versicherungspolize von allem ausländischem Bösen gefeit zu sein — sind sinnlos verschwendete Milliarden. Wieviele Menschen könnten mit diesem Geld ein menschenwürdiges Dasein erleben? Welche ökologischen Maßnahmen könnten damit finanziert werden?

Das Problem besteht — je länger, je weniger darin, ob eine eigene oder eine fremde hier ist — sondern darin, welche negativen Folgen die Präsenz der jeweiligen Armee hat. In diesem Sinne wird uns das Österreichische Bundesheer immer fremder: Ihre Wehrschauen, ihre Hochrüstungspolitik, ihre geforderten neuen Kasernen, ihr geplanter Einbezug der Frauen, ihre tagtäglich produzier-

ten Unwerte (Gewalttätigkeit, dumpfer Gehorsam, Frauenverachtung etc.). Es muß die Institution 'Österreichisches Bundesheer' kritisch diskutiert werden, weil in ihr die Destruktivität und Sinnlosigkeit am Anschaulichsten konzentriert ist. Mit ihr stellen wir auch andere Zwänge und Verhaltensweisen in Frage. Das Bundesheer ist die sichtbare Spitze des Eisberges 'Österreich'.

Karl Palle
Birkenweg 10, 9754 Steinfeld

Krščanska kulturna zveza in
Narodni svet koroških Slovencev
vabita na

**podelitev
IX. Tischlerjeve
nagrade prelato
dr. Janezu Hornböcku**

v petek, 22. januarja 1988, ob
19.30 uri, v Tischlerjevi dvorani
Slomškovega doma v Celovcu
Sporod bodo oblikovali: mešani
in moški cerkveni zbor, moški
kvartet, mladinski zbor iz Podgorij
(vse zборе vodi Urhej Kasselj)

Veslalom v Podnu

200 tekmovalcev je bilo na startu smučarskega veslalom mlade generacije pretekli konec tedna v Podnu. Na prvih mestih so bili predvsem tekmovalci ŠD Št. Janž, pa tudi Selani so dosegli nekaj dobrih rezultatov.

Naslednji konec tedna je na sporedu druga tekma za Tirola-pokal na Klipitzthörlu, kjer je Daniel Užnik seveda veliki favorit. ŠD Št. Janž pa bo moralo braniti prvo mesto v skupnem seštevku moštev pred velikim tekmečem SC Peča.

Rezultati v Podnu:

Bambini: 1. Simone Wasner (Sele); 2. Jasmin Zierler (Borovlje); fantje: 1. Hannes Poschinger (Borovlje), 2. Markus Slanschek (Šmarjeta), 3. Gerald Gabriel (Št. Janž).

Letniki (70-80): 1. Katja Malle (Št. Janž), 2. Marion Maloverschnik (Borovlje-Št. Janž), 3. Tatjana Zablatic (Bilčovs-Št. Janž), 4. Birgitt Filipič (Bilčovs-Št. Janž), 5. Anja Dovjak (Djekše); fantje: 1. Markus Vouk (Celovec-Št. Janž), 2. Daniel Užnik (Št. Janž), 3. Christian Engel (Bistrica), 4. Dominik Kropivnik (Bilčovs-Št. Janž), 5. Ivan Kelih (Sele).

Šolarke: 1. Birgitt Kohlweis (Beljak), 2. Dunja Jamnik (Št. Janž), 3. Silvana Oraže (Borovlje), 4. Tamara Lapusch (Bistrica), 5. Andreja Gabriel (Št. Janž).

Šolarji: 1. Daniel Durnik (Bilčovs), 2. Bernhard Weratschnig (Šmarjeta), 3. Erwin Rindler (Kapla).

Mladinke: 1. in najboljša dneva Tanja Granig (Celovec), 2. Angelika Hübner (Celovec), 3. Tanja Mak (Sele).

Mladinci: 1. in najboljši dneva Günther Schaubig (Bilčovs), 2. Mario Mak (Sele), 3. Erich Oraže (Sele), 4. Robert Gajkovič (Sele).

Seniorji II: 1. Klaus Plesnik (Bistrica), 2. Tomi Lapusch (Bistrica), 3. Feliks Weratschnig (Šmarjeta).

Seniorji I: 1. Ernst Erjautz (Kapla), 2. Tomi Steiner, 3. Gerhard Dielacher (Borovlje), 4. Herbert Guetz (Borovlje), 5. Alois Gabriel (Št. Janž).

Ženske: 1. Elke Keuschig (Kotmara vas), 2. Lidija Oraže (Sele), 3. Barbara Schwarz (Borovlje).

Splošna skupina: 1. Albin Quantschnig (Bistrica), 2. Michael Kislinger (Bistrica), 3. Tomaž Moschitz (Št. Janž), 4. Jozi Partl (Bilčovs-Št. Janž), 5. Walter Laussegger (Slovenji Plajberk-Št. Janž).

V soboto, 13. februarja 1988, ob 19.30 na plesu SAK pri Šoštarju v Globasnici

SLAVJE ŠPORTNIKOV in NOGOMETAŠA LETA 1987

OKVIRNI PROGRAM:

Boks: Koroška - Štajerska (za Koroško boksata mdr. rojaka Franci WIESER in Marijan ORAŽE)
Ding Yi — Whei Zeng (ekshibicija v namiznem tenisu)

Za ples igra „ALPSKI SEKSTET“

Wölbl, Gallo, Dlopst nazaj v Globasnico?

SAK bo pridobil novega napadalca

Richard Burger, ki igra za Št. Vid, bo do konca januarja podpisal pogodbo za Slovenski atletski klub. S klubom SV Št. Vid in z igralcem samim je SAK že vse uredil, manjka le še dokončni podpis znanega napadalca. Burger je mdr. igral že za GAK, Admira Wacker, Spittal, Austrio Celovec in zdaj za SV Št. Vid. Kot je dejal sekijski vodja SAK Albin Waldhauser, je igralec zelo poceni in bo vezan na klub nekaj let.

Globasnica bi rada imela od SAK oba svoja nekdanja igralca Christiana Wölbla in Erwina Gallota. Globašani so v 1.

razredu zadnji na lestvici in se na vsak način hočejo še rešiti izpada. Globašani hočejo od Pliberka tudi svojega bivšega kapetana Albina Dlopsta.

SAK bo pričel s pripravami 24. januarja, ob začetku marca pa so predvidene priprave v Umagu. SAK se bo letos udeležil tudi prvenstva v dvorani, toda tem tekmam ne bo pripisoval mnogo važnosti. V ospredju stojita letos popolnoma prvenstvo in seveda avstrijski pokal, v katerem igra SAK 4. aprila doma proti Vorwärts Steyr. Na to tekmo se bo posebej pripravljala tudi legionar Mladen Jovičević, ki v prvenstvu ne more igrati.

Franci Wiegele se je kvalificiral za olimpiado 1988 v Calgaryju

Zahomški skakalec Franci Wiegele je na skakalni turneji Intersport dosegel v skupnem seštevku 5. mesto in je bil najboljši avstrijski skakalec. S 6. mestom v Bischofshofnu pa se

Po nekoliko slabši lanski sezoni je Franci Wiegele izredno resno pričel s pripravami na letošnjo sezono. Poleg trenerja Gratzerja je treniral s Francijem tudi njegov oče Franci Wiegele, ki seveda najbolje pozna mladega skakalca. Franci Wiegele je opravil letos znatno več skokov na plastiki in potem tudi na snegu. To se je tudi obrestovalo. Firma Kneissl je dala letos na razpolago znatno boljše smuči, ki so tudi pripomogle k temu uspehu. Z istimi smučmi skače tudi trenutno najboljši skakalec na svetu Matty Nykänen, ki je na skakalni turneji dominiral, ko poprej še nobeden. Edina razlika je v tem, tako Wiegele, da pač Nykänen dobi na razpolago več smuči in si potem seveda izbere najhitrejše.

Svetovni pokal

1. Nykänen	195
2. Ploc	137
3. Parma	90
4. Weisflog	71
5. Tällberg	60
6. Thoma	56
7. Tepeš	54
8. Ulaga Vettori	51
13. Wiegele	29
19. Schuster	20
20. Kuttin	19
29. Felder	14

Turneja treh dežel

Christoph Müller je bil letos najboljši Zahomčan na turneji treh dežel. Vse tri konkurence so letos priredili v Planici, ker je na Koroškem in v Italiji primanjkovalo snega. Na Planici, kjer so bili pogoji odlični, je zmagal Norvežan Opaas pred svojim rojakom Eidhammerjem. V petek je zmagal Opaas, obe ostali konkurenci pa je dobil Jugoslovan Primož Ulaga, ki je nastopil le dvakrat. Najboljši avstrijec v skupnem seštevku je postal Werner Haim (4.), Zahomčan Christoph Müller pa se je uvrstil na 9. mesto. Na startu sta bila tudi Zahomčan Mörtl in Erath, toda za oba ni zadostovalo za boljšo uvrstitev.

Primož Ulaga je bil v Planici v odlični formi, zmagal je dvakrat.

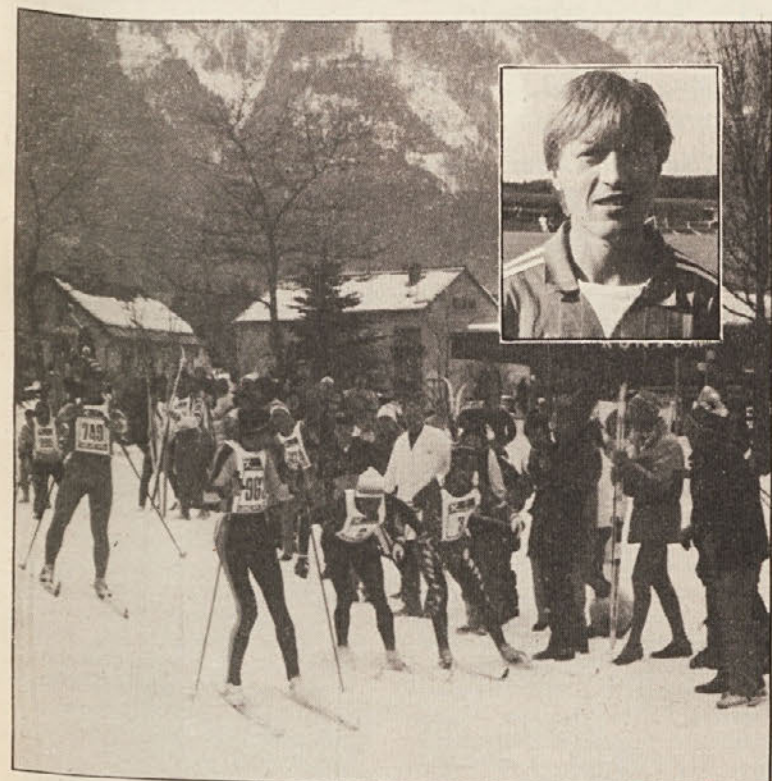
je tudi dokončno kvalificiral za olimpiado v Calgaryju. To je nedvomno doslej največji športni uspeh enega izmed naših športnikov.

Kariera Francija Wiegeleja se je pričela pravzaprav leta 1983, ko je na Finskem osvojil naslov svetovnega prvaka juniorjev. 22-letni skakalec iz Zahomca je letos doslej dosegel trenutni višek svoje športne kariere, in ima v Calgaryju gotovo dobre možnosti doseči visoko uvrstitev. Cilj vsakega vrhunskega športnika je kolajna na olimpiadi, toda o tej

Wiegele noče še prav ničesar slišati in si o takih uspehih ne dela nobenih preglavic. Trener Franc Wiegele je imel s svojimi skakalci že odlični uspehi, Karl Schnabl je postal olimpijski prvak. Uspeh sina na olimpiadi bi bila gotovo krona dela uspešnega trenerja, ki je vso svojo energijo in trud investiral v svoje skakalce.

36. skakalna turneja Intersport

1. Matty Nykänen (Fin)	887,7
2. Jens Weisflog (NDR)	788,7
3. Jiri Parma (ČSSR)	767,6
4. Christian Hauswirth (Šv)	763,5
5. Franci Wiegele (Avs)	752,7
6. St. Tällberg (Šve)	751,5
7. Miran Tepeš (Jug)	748,2
8. Andreas Bauer (ZRN)	741,0
9. Tuomo Ylipulli (Fin)	731,5
10. Jao Puikkonen (Fin)	726,5
11. Ernst Vettori (Avs)	721,1
16. Guenther Stranner (Avs)	688,6
25. Heinz Kuttin (Avs)	641,1

Svetovni prvak Maurilio De Zolt je postal le drugi na 12. smučarskem maratonu v Ziljski dolini v Kötschach Mauthnu. Na startu je bil tudi znani nogometar iz Pliberka Christian Lopinsky (slika), ki je tudi na smučeh odlični športnik, saj se je uvrstil med sto najhitrejših. Na startu je bilo 1200 tekačev iz 10 držav. Maraton je dobil Franc Schöbel (ZRN), pred De Zoltom in zmagovalcem WASA-teka Mayerjem.

NAŠ TEDNIK: Iskrene čestitke k odličnemu uspehu. Si osebno pravzaprav računal s kvalifikacijo za olimpiado?

FRANCI WIEGELE: Pravzaprav ne. Lani nisem bil ravno v najboljši formi, zato moja pričakovanja ob začetku sezone niso bila prevelika. Seveda pa sem zdaj tem bolj vesel moje-ega uspeha.

NAŠ TEDNIK: Že v Sapporu si pokazal, da bo trener Ganzhuber moral s teboj letos računati. Kdaj si osebno dobil občutek oz. gotovost, da boš uspel in se kvalificiral za olimpiado?

FRANCI WIEGELE: V Sapporu sem dosegel prvi odlični rezultat, ko sem postal šesti. Na skakalni turneji Intersport sem potem potrdil mojo formo. Že po prvi konkurenci v Oberstdorfu sem vedel, da imam možnost se kvalificirati za olimpiado v Calgaryju.

NAŠ TEDNIK: V Bischofshofnu si potem dosegel drugo uvrstitev v prvo deseterico, ki jo je zahteval avstrijski olimpijski komite za kvalifikacijo. Kakšno je bilo vzdušje v avstrijski ekipi, kako so reagirali tvoji kolegi na tvojo kvalifikacijo?

FRANCI WIEGELE: Vettori in Felder npr. sta mi vedno skušala pomagati, čeprav oba

sama še nista v formi. Vzdušje je bilo odlično, nevoščljivosti v moštvo ne poznamo.

NAŠ TEDNIK: Kot najboljši Avstrijec si bil seveda v središču dogajanja, predvsem veliko žurnalistov si imel okrog sebe.

FRANCI WIEGELE: Z uspehom je vsak športnik seveda bolj v središču dogajanja, toda temu se hitro privadiš.

NAŠ TEDNIK: Kako zgleda trenutno tvoj nadaljnji program?

FRANCI WIEGELE: Od tega tedna naprej se bomo pripravljali na olimpiado v Lahtiju na Finskem. Kako bo šlo naprej, točno še ne vem, februarja pa že itak čaka olimpiada v Calgaryju.

NAŠ TEDNIK: V Calgary bo odpotovalo 5 avstrijskih skakalcev. Tam se boste morali vsi gotovo še enkrat kvalificirati, na startu bodo potem samo 4 skakalci.

FRANCI WIEGELE: Skakalnice v Calgaryju še ne poznam, zato se bom moral v treningu posebno potruditi, ker bodo le prvi štirje potem dejansko štartali. Če bom ostal naprej v formi, gotovo ne bom imel težav.

NAŠ TEDNIK: Želimo ti vse najboljše, predvsem dober nastop na olimpiadi v Calgaryju.

Naš sodelavec in nogometiš Slovenskega atletskega kluba Aleksander Čertov je z novim letom zamenjal nogometni dres z vojaško suknjo. Mladi nogometiš bo do konca junija spoznaval vojaške veščine in kaj pomenita taktika in strategija. Gotovo bo te izkušnje posredoval tudi svojim soigralcem in seveda tudi trenerju Jagodiču.

V Vogrčah pri Pliberku je MePZ Podjuna imel svoje silvestrovanje. Sicer so organizatorji novo leto zamudili za nekaj sekund, kljub temu pa so vsi gostje brez težav zdrsnili v novo leto. Da letos obiskovalci niso zaspali že pred polnočjo, je novi kvartet „4 J“ z odličnim programom razvedril publiko, ki je bila izredno hvaležna z nastopom mladih glasbenikov. Ansambel „Generacija“, ki je igral za ples, pa se je gotovo marsikaj naučil od amaterskih kolegov, ki delajo od nastopa do nastopa bolj profesionalno. Edino nastop kvarteta „4 J“ je bil v „konkurenco“ silvestrovanju KIB-a (Kulturne iniciative Pliberk) v pliberškem „Grenzlandheimu“. Mogoče enemu ali drugemu našemu društvniku ne bi škodoval kratek obisk prireditve KIB-a; naša publika bi bila zelo hvaležna za vsako novost in popestritev.

V Borovljah so za silvestrovanje štirih prosvetnih društev pripravili bogat srečolov. Menda se več ko 50 ljudi veseli ka-

OPAZILI SMO...

Veseli udeleženci tradicionalnega borovljskega silvestrovanja

Silvestrovanje v Vogrčah in Borovljah. Velikodušno darilo dr. Franca Wuttija. Božičnica „Kralja Matjaža“.

set ansambla „Drava“ in to veselje jim je z velikodušno potezo pripravil dr. Franc Wutti, član borovljskega društva in predsedstva Narodnega sveta. V Borovljah in okolici zdaj

menda v vseh hišah vrtijo samo še to kaseto.

Pa tudi Moški pevski zbor „Kralj Matjaž“ je lahko z delo-

Lekšej Čertov zamenjal „uniformo“

vanjem v starem letu zadovoljen. Na svoji vsakoletni božičnici — tokrat ni bila pri Juriju na Šmarjeti, temveč v pliberškem hotelu Breznik — so lahko Jurij Mandl, Tevž Grilc, Hans Košutnik, Bertl Lipuš idr. s ponosom poročali mdr. o realizaciji prve Matjaževe kasete ter 2. libuškega žeganja. Drugo libuško žeganje je bilo najmanj tako uspešno kakor prvo. In tudi kasete dobro grejo. Vsekakor so se Matjaževci v preteklem letu tako okorajžili, da nameravajo sedaj odkriti še Ameriko. Kakor jih poznamo, jim bo to gotovo uspelo.

V ponedeljek, 28. decembra 1987, je založba Drava predstavila Handkejevo pesnitev „Pesnitev trajanju“, ki jo je v slovensko prevedel pesnik Andrej Kokot.

Andrej Kokot je v razgovoru z Našim tednikom dejal, da je pesem prevedel s Handkejevim soglasjem in je za prevod rabil dobrega pol leta. Seveda pa ni dejal, da med njim in Handke-

Pesnitev trajanju

jem vlada neke vrste duhovno sorodstvo, ki ga je omenil že Handke sam.

Na predstavitvi pesnitve je voditeljica založbe dr. Helga Mračnikar omenila tudi dejstvo, da je Kokot prevod ponudil založbi Dravi prav v času, ko je iz znanih razlogov bila v precejšnjih škripcih.

Spremno besedo na zavihku lične knjižice, ki jo je opremil Jure Jančič, je napisal Matjaž Kmecl.

Andrej Kokot je ta večer bral odlomke iz prevoda, Fabjan Hafner pa odlomke iz nemškega originala.

Knjigo „Pesem trajanju“ lahko za 98,— šilingov kupite v obeh slovenskih knjigarnah v Celovcu. wafra

Literarna nagrada Mohorjeve

Leta 1984 je celovška Mohorjeva založba razpisala nagradni natečaj za biografski roman o kakšni znameniti osebnosti iz koroške slovenske zgodovine. Dobitnik nagrade celovške Mohorjeve založbe v znesku 25.000 avstrijskih šilingov je na Dunaju živeči pisatelj in kritik Lev Detela.

Lev Detela

Njegov roman „Stiska in sijaj slovenskega kneza“ pripoveduje o

staroslovenskem karantanskem knezu Borutu, ki je kot zadnji slovenski vladar pripadal še staremu poganskemu svetu. Lev Detela na zanimiv način pripoveduje o enem najbolj zanimivih in prelomnih obdobjih stare slovenske in evropske zgodovine, o pokristjanjevanju Slovencev, a tudi o stiskah in vojnih nevarnostih, zaradi katerih mora knez poklicati na pomoč Bavarce, ki leta 743 potolčejo Obre. Tedaj je konec popolne državne samostojnosti Slovencev. V obrazložitvi Detelovega romana ugotavlja lektor celovške Mohorjeve založbe Vinko Ošlak, da je „delo napisano preprosto, pregledno in ves čas zanimivo. Pisateljevemu jeziku bo lahko sledil vsakdo, četudi nima predznanja o obravnavanem predmetu, pa tudi če ni vajen težjega literarnega sloga“. Nagradno delo Leva Detela bo pri celovški Mohorjevi založbi izšlo tudi v knjižni obliki.

Slovenska športna zveza vabi na enotedenski smučarski tečaj, ki bo v semestralnih počitnicah in sicer v času od sobote, 6. 2., do sobote, 13. 2. 1988. (Odhod iz Celovca ob 14. uri.)

Tečaj bo na željo ponovno v južnotirolskem centru Kronplatz/Plan de Coronas. V ceni 3000,— šil. je zajetih 7 polovič-

Smučarski tečaj Slovenske športne zveze

nih penzionov in prevoz z modernim avtobusom Celovec-Bellak-Lienz-Toblach-Oberolang) in nazaj.

Otroci do 12 let starosti imajo 25% popusta, otroci do 15 let pa 10% popusta na ceno.

Cena za 6-dnevno vozovnico za žičnice in vlečnice stane približno 141.500 LIT. Otroci do 6 let imajo 50% popusta, otroci do 15 let imajo 30% popusta, seniorji pa imajo 20% popusta.

Interesenti naj se prijavijo najkasneje do 27. 1. 1988 z naplačilom 1000,— šil. na konto Slovenske športne zveze (konto št. 3.029.113) pri Posojilnici Celovec.